

Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc

Placeno převodem 706008

ZURNAL

JARO 2012

MAGAZÍN UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

REKTOR V PŮLI TRATI

Bilancování s Miroslavem Mašlánem

CESTOU NECESTOU

Pohled pod kapotu autoprovozu univerzity

ŠKOLKA VE ŠKOLE

Univerzita otevřela svou vlastní mateřinku

Bohdan Pomahač

„Těším se na všechno, co ještě může přijít“

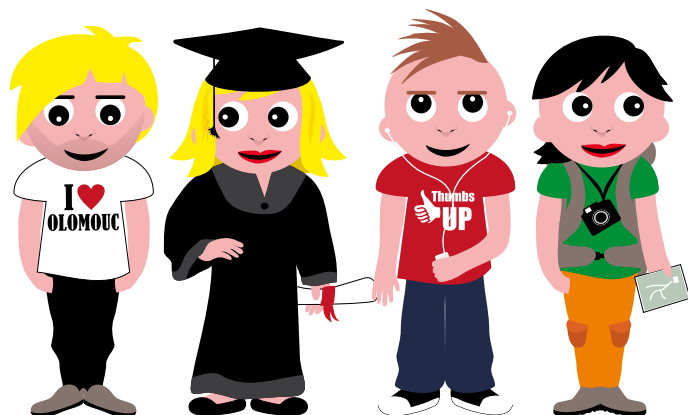

Univerzita Palackého v Olomouci

Chcete studovat
na prestižní univerzitě
s tradicí?

Chcete mít špičkové
vzdělání nebo si ho jen
doplnit?

Rozjed'te to a studujte na Univerzitě Palackého!

- Cyrilometodějská teologická fakulta
- Lékařská fakulta
- Filozofická fakulta
- Přírodovědecká fakulta
- Pedagogická fakulta
- Fakulta tělesné kultury
- Právnická fakulta
- Fakulta zdravotnických věd

Rozhodněte o své budoucnosti už dnes!

www.studuj.upol.cz

OBSAH

2–3 Cestou necestou...

4–7 Rozhovor: Miroslav Mašláň, rektor v půli trati

8 Univerzita otevřela svou první mateřskou školu

9 Britské centrum hlásí dvanáct tisíc absolventů

10 Podnikatelský inkubátor je High-tech nemovitostí roku

11 Olomoučtí vědci si připsali dva úspěchy v boji proti rakovině

12–15 . . . Rozhovor: O českém komiksu s Tomášem Prokūpkem

16–18 . . . Osobnost: Bohdan Pomahač

19 Academia film Olomouc 47

20 Životní styl: Jak na obezitu?

21 Rektor ocenil nejlepší sportovce

22 Ex Libris: vybíráme z produkce Vydavatelství UP

23 Ochutnávka (nejen) z univerzitních akcí

24–25 . . . Osobnosti na UP

26 Na cestách: S „emběčkem“ kolem světa

27 Na cestách: Z Olomouce do Indie s krosnou na zádech

28–29 . . . Pestrý univerzitní život v obrazech

30–31 . . . Škola hrou – Jak na origami

32 Na pár slov s . . . Jiřím Herinkem

Editorial

Tématem prvního letošního vydání magazínu Univerzity Palackého Žurnál+ je „cesta“. Nejen ona obrazná cesta ke vzdělání, ale především cesta lidí za jejich sny, cíli, ambicemi. Lidé, jež vám v aktuálním čísle představíme, ušli nebo ujeli cesty velmi dlouhé. Rektor Miroslav Mašláň se rozhodl bilancovat v půli trati svého funkčního období, chirurg Bohdan Pomahač naopak zvolil cestu za oceán, kde dělá čest nejen naší univerzitě. Skutečným cestovatelem je univerzitní řidič Jan Kratochvíl, který s desítkami aut najezdil téměř tři miliony kilometrů. A o něco méně si za volantem „emběčka“ odsloužil student Michal Vičar, který v loňském roce absolvoval cestu kolem světa právě s tímto automobilem.

Takže ať již jste na cestě nebo se na ni teprve chystáte, doufám, že Vám „cestovní“ číslo Žurnálu+ zpříjemní všední dny a třeba vás inspiruje při plánech, kam se do světa podívat.

Ondřej Martínek
vedoucí vydání

**ŽURNÁL+, magazín
Univerzity Palackého v Olomouci.**

Vydává:

Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8
771 47 Olomouc
IČ: 61989592

Redakce:

tel. 585 631 020
e-mail redakce@upol.cz
www.zurnal.upol.cz

Výkonný redaktor:

O. Martínek, L. Skácelíková

Odpovědný redaktor:

R. Palaščák

Jazyková úprava:

L. Skácelíková

Technický redaktor:

M. Cyprová

Fotografie:

foto na titulní straně ČTK
pokud není uvedeno jinak, archiv UP
část textů převzata z týdeníku Žurnál
UP MK ČR E 18731
ročník 4, číslo 1

Tisk:

Exa Print – Design, s.r.o., Olomouc

Vychází: 16. 4. 2012

Neprodejné

Uzávěrka příštího čísla 30. 9. 2012

Cestou, necestou...

aneb Povídání o řidičích a automobilech na univerzitě

Svět univerzit je vlastně takový stát ve státě. Vysoké školy jsou složité organismy, jejichž jednotlivé části zaručují dokonalý schod tohoto stroje. Od zajišťování hlavního poslání, tedy vzdělávání a výzkum, až po ubytování a stravování či nabídku sportovního a kulturního vyžití. Jednou z těch méně viditelných částí Univerzity Palackého je její autoprovaz. Nezasvěcený člověk by mohl nabídnout, že v dnešní době zaměstnávat osobní řidiče je zbytečný přepych, faktem ale je, že vozové parky a jejich „správci“ patří k univerzitám od nepaměti.

Rektory vozí půl století

Škoda jen, že si univerzita vysloužilé vozy nenechává, při pohledu zpátky by totiž mohla vystavět vlastní muzeum mapující historii automobilismu u nás. Osobní vozy, užitkové automobily, nákladní auta,

autobusy... to vše sloužilo v minulosti vedení univerzity, studentům i pedagogům. Dnešní vozový park olomoucké univerzity naneštěstí už tak bohatý není. „Nyní máme sedm aut a pět řidičů. Konkrétně tři Škody Superb, Škodu Octavia kombi, Mercedes

Vito a dvě dodávky Peugeot Boxer,” říká vedoucí Autoprovozu UP Jan Kratochvíl, který pracuje pro univerzitu jako řidič neuvěřitelných 41 let!

Jeho kolega František Zlámal pak dokonce bezmála padesát let. Za tu dobu oba vystřídali desítky vozů všech velikostí a značek a dělali řidiče více než polovinu poválečných rektorů. „Dnes se již naježděné kilometry nenevidují, ale odhadem mám na kontě asi dva a půl milionu kilometrů,” dodává pan Kratochvíl. Nejdále

„Dnešní univerzitní řidiči najezdí asi 80–100 tisíc kilometrů za rok. Jednou ročně přitom musí podstoupit zdravotní prohlídku a proškolení.”

přitom cestoval do Norska nebo do paty Itálie. A bez nehod. Tedy až na jednu. „Měl jsem nehodu někdy v roce 1972, asi dvacet kilometrů před Prahou. Naši východní bratři vjeli nečekaně se Zilem (armádní nákladní vůz sovětské provenience, pozn. red.) z polní cesty na hlavní silnici. Asi pětadvacet metrů jsem „gumoval“, ale nakonec jsme do nich stejně narazili. Ani nevím proč, trefil jsem se jim přímo na zadní

Warszawa a Dacia 1300: Warszawy a Dacie byla skutečně hrozná auta.

Praga S5T: Pro přepravu studentů na kurzy Škoda 1203: Populární „sanitka“ našla své místo i na univerzitě.

pneumatiky," popisuje setkání s okupanty vedoucí autoprovozu. Naštěstí se tehdy nikomu nic nestalo. A dle očekávání se nic nestalo, na rozdíl od univerzitního vozu, ani sovětskému nákladáku.

Od Tatraplanu k Superbu

Tak jak plynula léta, střídali se nejen rektori a názvy naší republiky, ale také vozy v autoparku. Rektorům samozřejmě sloužila luxusnější auta, protože často reprezentovali univerzitu při různých návštěvách u nás i v zahraničí. „Dnes užívá rektor Škodu Superb, ale když to vezmu

„Jednu dobu jsme měli jako služební vozy dokonce Dacie nebo staříčkou Warszawu. To byla hrozná auta.“

zpátky, tak škodovce předcházeli Peugeot 607 a ještě dříve Tatra 613 a 603. To vše jsem zažil a řídil od roku 1971, kdy jsem na univerzitu nastoupil. Před rokem sedmdesát, alespoň co vím z vyprávění, užíval rektor dokonce Tatra 600 neboli známý Tatraplan," vzpomíná pan Kratochvíl.

V historii autoprovozu univerzity bychom ale našli i nečekané dopravní prostředky. „Když jsem nastupoval v Olomouci, tak měl autoprovaz čtrnáct zaměstnanců včetně vedoucího a dispečerky. Vozový park čítal dva autobusy, dvě Avie, Tatra 815, kontejnerovou liazku, tři „dvánáctsettrojky“ a dokonce šest Tater 603. Jednu dobu jsme měli jako služební vozy dokonce Dacie nebo staříčkou Warszawu. To byla hrozná auta," dodává se smíchem Jan Kratochvíl. Pro přepravu studentů na kurzy a tábory sloužila v sedmdesátých letech například legendární „bednová“ Praga S5T nebo dva autobusy Karosa RTO.

Karosa RTO: Autobus jsem vždy řídil nejraději, třeba do Norska.

JAN KRATOCHVÍL pracuje pro univerzitu od roku 1971, kdy nastoupil jako řidič Autoprovozu UP. Posledních deset let pracuje jako jeho vedoucí. Neustále se smějící přátelský chlapík, kterému nikdo neřekne jinak než Kraťas, zcestoval celou Evropu a sám odhaduje, že má na kontě téměř tři miliony kilometrů. Ačkoli je mu 63 let, aktivně sportuje, ponejvíce jezdí na kole. Na dovolenou pak vyráží nejraději do Řecka. Ostatně „panáka“ Metaxy od něj dostal na univerzitě snad každý.

„Osobně jsem vždy raději jezdil s vozy, kde jsem mohl sedět výš. Nejraději tedy s autobusem, ale ty už bohužel nemáme. Dnes proto jezdím nejčastěji s mikrobusem Mercedes Vito," hodnotí pan Kratochvíl svá odsloužená léta.

Auta nejdřív ojeli v Praze

V dnešní době je koloběh univerzitních aut pevně dán. O nákupu nového auta se rozhoduje na rektorátu univerzity dle potřeby, ale zpravidla je to až poté, co do slouží stávající vůz, tedy po zhruba čtyřech stech tisících najetých kilometrech. Noví řidiči jsou standardně zaměstnání nejdříve na zkušební dobu, a pokud se osvědčí, mohou zůstat. Dříve to ale bylo složitější. „Za totality byly podmínky samozřejmě horší. Hledělo se například na to, zda jsou rodiče ve straně. Dokonce v jednu dobu vyšel nějaký výnos z ministerstva, že všichni řidiči, kteří jezdí pro univerzity, musí být v KSČ. Stejně tak měla strana vliv i na vozový park, kupovat jsme mohli jen Škody 1203 a Avie, ale osobní vozy jsme dostávali výhradně jako ojetiny z ministerstva školství," popisuje situaci Kratochvíl.

„Dnes se již naježděné kilometry nevidují, ale odhadem mám na kontě asi dva a půl milionu kilometrů.“

Dnešní univerzitní řidič naježdí asi 80–100 tisíc kilometrů za rok. Jednou ročně přitom musí podstoupit zdravotní prohlídku a proškolení. „Kromě řízení musejí řidiči zvládat běžnou údržbu vozů a samozřejmě udržovat auta čistá. Na to mně přes všechno papírování ale čas moc nezbývá. Neznamená to ale, že bych měl auto špinavé," doplňuje výčet povinností s úsměvem Kratochvíl, který nastoupil na UP po roční zkušenosti v Československých automobilových opravách, kde se vyučil automechanikem.

Na cestách s výzkumníky

Jan Kratochvíl přiznává, že vždy raději vozil „prostě“ zaměstnance než „pantáty". „Mám rád spíše ty civilnější jízdy, tu větší různorodost. To, že člověk na cestách něco uvidí a zažije. Například když jedeme někam s výzkumníky. Loni nebo předloni jsme byli s Katedrou mezinárodních rozvojových studií a s pracovníky Audiovizuálního centra dvakrát v Srbsku natáčet dokumentární film o české pomoci Srbsku. A letos bychom měli obdobně jet do Bosny a Hercegoviny," přiznává vítální vedoucí. Naopak stopaře si nedovolí vzít, protože jak tvrdí, dneska už si to nikdo „nelajzne". A jak vidí svou řidičskou dráhu v dalších letech? „Inu, pokud mi zdraví vydrží, tak bych tady určitě ještě nějakou chvíli pobyl," přemýšlí nahlas uprostřed univerzitních garáží Jan Kratochvíl, člověk, který vozil sedm rektorů.

Tatra 600: Legendární Tatraplan vozil nejen pohlaváry, ale i rektory UP.

Tatra 603: V 80. letech sloužil rektorům koráb s označením Tatra 603.

Tatra 613: Poslední z úspěšných modelů kopřivnické Tatro vozil prvního polistopadového rektora.

Peugeot 607: Obrovský skok směrem k pohodlí – to byl první západní vůz, do něhož rektor usedl.

Škoda Superb: Tato limuzína už s rektory najezdila skoro půl milionu kilometrů.

připravil Ondřej Martínek
foto: www.tuning.sk; www.netcarshow.com; www.autoweb.cz; cs.praga-club.com

Miroslav Mašláň, rektor v půli trati

„Jak se k sobě lidé chovají, nezměníte nějakým nařízením. To je třeba budovat.“

Po vzoru bilančních rozhovorů s prezidentem naší republiky, kterému zbývá poslední rok ve funkci, jsem se rozhodl oslovit současného rektora olomoucké univerzity. Ten totiž v únoru vstoupil do druhé poloviny svého čtyřletého funkčního období. Tedy v době, kdy studenti protestovali v ulicích a nad vysokým školstvím se stahovala mračna v podobě reformních zákonů. „Já sám bych byl spíše umírněný protestující,“ doplnil s úsměvem profesor Miroslav Mašláň, rektor Univerzity Palackého.

Když jsem s Vámi dělal před dvěma lety rozhovor, prohlásil jste jako vášnivý cyklista, že budete do práce i nadále jezdit na kole. Je tomu skutečně tak?

Tak tohle bohužel nedodržuju (smích). Občas v létě, ale v zásadě do práce na kole nejednu. Jednak je k tomu potřeba nějaké to hygienické zázemí, a jednak jednou den začínám na Rektorátě, jednou na Přírodovědecké fakultě, takže by to bylo komplikované i z tohoto pohledu.

A účast na letošním Olomouckém půlmaratonu opět zvažujete? Prvních dvou ročníků jste se účastnil...

Už jsem se přihlásil! Ale potřeboval bych trénovat a alespoň tak pět kilo shodit (smích).

Poslední týdny a měsíce jsou ve znamení diskusí o možné podobě nového zákona o vysokých školách. Podle všeho tyto debaty budou ještě dlouho pokračovat. Nemáte někdy chuť sednout na kolo a všemu tomu ujet?

To mám. A často (smích). Pravdou je, že diskuse nad podobou zákona jsou stále složitější a situace stále nepřehlednější. Pravděpodobně se nám do toho všeho promítá nejen mínění akademické obce a mínění vlády, ale také všechny ty politické rozpory mezi vládními stranami. Bohužel totiž ani vláda, tedy trojkoalice, není jednotná v tom, jak postupovat. Každ-

dopádně nejde jen o tyto zákony, rozepře uvnitř vlády se promítají do atmosféry v celé společnosti.

Když jsme u reform. Školné by si podle vás měli studenti platit?

Osobně jsem vždy říkal, že školné, v určité formě, by bylo vhodné a dobré, a to z toho důvodu, že by možná vedlo studenty k větší zodpovědnosti. Z druhé strany ale tvrdím, že pokud budeme mít školné, měly by se jeho součástí stát jakési doplň-

„Myslím si, že studentům, kteří mají zájem, by univerzita měla umožnit získat školné zpátky, například formou stipendií nebo možností práce.“

kové programy, ať již stipendijní nebo ve formě zřízení pracovních míst pro studenty při studiu. Nelze se spoléhat jen na půjčky, které chce zavést stát. Myslím si, že studentům, kteří chtějí a mají zájem, by univerzita měla umožnit získat školné, například formou těchto programů zpátky.

A bez školného to nejde? Kde hledat prostředky pro financování vysokých škol?

Faktem je, že vysoké školství je podfinancováno a že je situace rok od roku horší. Stačí se podívat na statistiky. Takže školné by v nastalé situaci určitě pomohlo, navíc by motivovalo studenty a usnadnilo by rozvoj školy. Školné by ale nemělo, v kontextu toho, že nám státní příspěvek na vysoké školství klesá, jen nahrazovat tento propad. To je principálně špatně, protože rozvoji vysokých škol by to nijak nepomohlo.

Je to pár týdnů, co právě proti chystaným reformám vyšli do ulic studenti vysokých škol. Kdybyste byl studentem v roce 2012, připojil byste se k jejich protestům?

To je těžká otázka (smích). To, že se studenti rozhodli protestovat a že jsou vidět, považuji za dobré, ale sám jsem odpůrcem nějakých radikálních výstupů nebo výstupů, které by byly arogantní vůči konkrétním osobám. Takže, abych odpověděl, pokud bych byl dnes studentem, asi bych se ně-

jakým způsobem do protestů zapojil, ale s největší pravděpodobností bych nebyl lídrem těchto protestů. Nemám to v povaze.

Takže byste byl umírněný protestující...

Přesně tak, i takto se to dá říct.

Jakou má Univerzita Palackého pozici mezi veřejnými vysokými školami? Má podle vás šanci v dalších letech obstát v konkurenci jiných velkých univerzit?

Naše univerzita jistě takový potenciál má. Školy ale můžeme hodnotit dle nejrůznějších kritérií. Pokud bychom to brali z pohledu objemu prostředků, které získávají české vysoké školy na vědu a výzkum či uměleckou činnost, tak se Univerzita Palackého pohybuje v absolutních číslech někde na pátém šestém místě (v ČR je 26 veřejných VŠ a asi 45 soukromých VŠ – pozn. red.). Vše je ale potřeba vždy přepočítat na počet zaměstnanců nebo studentů. Mimo to je tady řada mezinárodních rankingů (statistik, pozn. red.). Faktem je, že když vezmeme např. šanghajský ranking, tak jím je hodnoceno jen asi pět šest vysokých škol u nás a my jsme mezi nimi.

A jak je na tom univerzita z pohledu vědy a výzkumu?

Tady můžeme hodnotit například zastoupení našich vědeckých textů v pětašedesáti procentech nejprestižnějších vědeckých časopisů na světě, kdy se do nich dostane 38 % všech zveřejněných textů.

Vstupujete do druhé poloviny svého funkčního období, dají se nějak zhodnotit uplynulé dva roky ve funkci rektora?

Pokud mám být upřímný, tak ty první dva roky jsem se docela dost „rozkoukal“. Být v pozici rektora je zcela něco jiného, než být například děkanem nebo

„Jsem velice rád, že jsme stále ve fázi rozvoje investičního a infrastrukturního charakteru.“

prorektorem. Co se týče zhodnocení výsledků, tak to bych asi přenechal jiným. Obecně ale chápu toto období, jak dva roky uplynulé, tak i druhou polovinu mého funkčního období, jako období budování

prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSC.

Dlouholetý vedoucí Katedry experimentální fyziky Přírodovědecké fakulty UP. Profesor Mašláň je také zakladatelem Vědeckotechnického parku UP a ředitelem jedenácti projektů s úhrnnou dotací nad 160 milionů korun. V letech 2000–2005 zastával funkci prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu UP.

Narodil se v roce 1957 ve Zlíně, má tři děti. Je absolventem Fyzikální fakulty Běloruské státní univerzity, doktorát získal na Univerzitě Karlově a kandidaturu v Ústavu aplikované fyziky BSSR. Od roku 1987 pracuje na UP, kde získal docenturu a profesuru v oboru Aplikované fyziky.

infrastruktur, tzn. využívání strukturálních fondů. Z pozice naší univerzity ve státě, tedy z pohledu toho, že jsme regionální univerzita a nesídlíme v Praze nebo Brně, se nám toho podařilo využít maximálně. Velkou radost mi činí také fakt, že se ještě stále obejdeme bez velkých půjček, i když za cenu uskromnění v oblastech provozu. Jsem velice rád, že jsme stále ve fázi rozvoje investičního a infrastrukturního charakteru. Ale i ten budeme muset stejně dříve nebo později utlumit kvůli nepříznivým ekonomickým vyhlídkám v našem státě.

Správný manager by měl umět pojmenovat úspěchy i neúspěchy či případné rezervy. Je oblast, ve které jste očekával, že budete úspěšnější?

Snad jsem si ani nemyslel, že se mi podaří víc, ale například v oblasti mezilidských vztahů jsem očekával daleko větší toleranci. I proto mě asi řada věcí v této

„Když se před deseti lety řešilo, zdali mít v Olomouci techniku nebo stavební fakultu, tak jsem říkal ne. Proč? Protože jak do Brna, tak do Ostravy je to kousek.“

oblasti zaskočila. To, jak se k sobě lidé chovají, ale těžko změníte nějakým nařízením, to je třeba budovat. Měli bychom se snažit posilovat náš vztah k Univerzitě Palackého a ke svým kolegům.

Můžeme to nazvat „blbou náladou“?

Ale jistě. Určitě k tomu přispívá i „blbá“ atmosféra ve společnosti, která začíná u špiček politiky a šíří se níž. Ted' je otázka, jak s ní bojovat.

**Co naopak považujete za největší dosa-
vadní úspěchy?**

Za úspěch lze jistě považovat to, že se nám podařilo získat celou řadu projektů ze strukturálních fondů a prakticky bez větších problémů se nám daří projekty i realizovat a stavět. Úspěchem je také zvětšující se podíl příjmů univerzity v oblasti vědy a výzkumu. Navíc nám tyto prostředky kompenzují propad státního příspěvku na vzdělávací činnost. Ve výsledku tak dopad poklesu státního příspěvku pro naši univerzitu byl menší než průměrný dopad na všechny vysoké školy. Dá se říci, že pořád jsme v kladných číslech.

Univerzita Palackého je spíše humanitně a přírodovědně zaměřenou univerzitou, nemá ani ekonomickou, ani technickou nebo stavební fakultu. Neuvazuje se, že by v budoucnu takové fakulty vznikly?

Myslím si, že v současnosti na to není vhodná doba. Já jsem byl navíc vždy odpůrcem toho, dělat za každou cenu všechno. Nikdo nemůže dělat vše a dobře. A když se před deseti lety řešilo, zdali mít v Olomouci techniku nebo stavební fakultu, tak i tehdy jsem říkal ne. Proč? Protože jak do Brna, tak do Ostravy je to kousek.

Ona je to zřejmě i otázka regionu a jeho tradic. Haná nikdy nepředstavovala průmyslovou aglomeraci...

To je druhá věc. Sice jsme tady měli pár továren, ale většina z nich buď skončila úplně nebo vyrábí v daleko menší míře. I když nové provozy se objevují.

Když mluvíme o podnikatelské sféře, tak vy sám jste zastáncem transferu znalostí a technologií a spolupráce s komerčním prostředím. Daří se univerzitě získávat prostředky i v této oblasti?

Bylo by skutečně krásné, kdyby univerzita v nějakém nezanedbatelném procentu získávala na svůj chod prostředky právě z této činnosti, tj. z aplikovaného výzkumu a transferu technologií a znalostí. Ale to chce čas. Nejsme určitě jediná univerzita, která s tímto bojuje, ať už u nás nebo jinde ve světě. Snad s výjimkou technických škol, které byly za účelem takové spolupráce budovány od počátku.

Dalším měřítkem úspěšnosti může být počet studentů na univerzitě. Loni se jich ke studiu hlásilo rekordních 35 tisíc, letos o dva tisíce méně...

Samozřejmě to za úspěch považuji, protože je vidět, že studenti mají zájem na naší univerzitě studovat. Na jiných vysokých školách už jde přitom dnes vidět daleko větší pokles zájmu uchazečů, než je tomu meziročně u nás. Zřejmě mají mladí lidé tendenci orientovat se na univerzity s tradicí. A tou my bezesporu jsme.

Univerzita je neodmyslitelně spjata s Olomoucí a krajem. Daří se spolupráce na této úrovni?

Spolupráci mezi univerzitou a městem považuji za dobrou. Ostatně město i univerzita pomalu začínají užívat slogan „Olomouc – univerzitní město“. Vzorem je pro mne v tomto Cambridge, kde, když se vrátíme třicet let zpátky, neexistoval žádný průmysl a byla tam jen starobylá univerzita. A kde je Cambridge dnes. Podobný potenciál má i Olomouc a je na nás jej využít. Částečně se to daří a již dnes najdeme příkladů spolupráce celou řadu. Nedávno jsme vybudovali mateřskou školkou a už se připravuje druhá, respektive druhé pracoviště. Výborným příkladem je i Vědeckotechnický park, kde vše probíhá v úzké spolupráci s městem

a krajem. Včera se dokonce podepsal projekt na jeho rozšíření o další blok. Další příklad – není to ani rok, co se dokončila rekultivace parkánových zahrad, na jejímž financování město rovněž participovalo.

Tématem tohoto vydání Žurnálu+ je cestování a univerzita a její studenti ve světě. Kolik zahraničních cest ročně absolvujete?

Myslím, že na rozdíl od jiných rektorů českých vysokých škol daleko méně. Řekněme tak čtyři, pět za rok. Naposledy do Číny a Běloruska. Jiné vysoké školy jsou v tomto daleko aktivnější, takže abych se

„Zahraniční cesty jsou prostředkem, jak přilákat zahraniční studenty a pracovníky do Olomouce.“

přiznal, pro rok 2012 jsem si dal předsevzetí daleko více se věnovat právě zahraničním aktivitám. Momentálně připravujeme cesty do Slovinska, Dánska a do Francie.

A jak hodnotíte spolupráci univerzity se zahraničními vysokými školami?

Určitě je co zlepšovat. Sice nás stojí výjezdy za hranice peníze a výsledky těchto cest nejsou vždy hmatatelné, ale rozvoj mezinárodní spolupráce si jistě zaslouží naši pozornost. Už jen proto, že tyto cesty jsou prostředkem, jak přilákat zahraniční studenty a pracovníky do Olomouce. A z druhé strany nám to umožňuje vysílat do ciziny naše post doktorandy.

Předpokládám, že nejúžeji univerzita spolupracuje především s univerzitami v sousedních zemích...

Ano, určitě se jedná nejvíce o evropské univerzity. Dobré vazby fungují také v USA, ale i tam máme určité rezervy v pronikání na špičkové školy. Naopak minimální kontakty máme na Afriku či Austrálii.

Máte při své funkci rektora čas ještě na vlastní vědecko-výzkumnou práci?

(smích) Tak v tomhle jsem byl před nástupem do funkce velký optimista! V posledních dvou letech jsem se bohužel žádnému vědeckému problému detailně nevěnoval.

Nechybí vám to?

Samozřejmě, že mi to někdy chybí. Kolikrát si říkám, že o víkendu se do něčeho pustím, ale pak se dostanu domů po týdnu tak „zbitý“, že už není na výzkum energie. Nevím, čím to je. Třeba už stárnu (smích).

Nemohu se nezeptat – zvažujete kandidovat i pro další čtyři roky?

Přiznám se, že jsem o tom ještě nepřemýšlel. Navíc, nemusím být za dva roky pro volbu ani navržen (smích).

ptal se Ondřej Martínek
foto: archiv UP

Jen pár měsíců po jmenování do funkce předal Miroslav Mašláň Cenu Františka Palackého in memoriam kardinálu Tomáši Špidlíkovi.

Profesor Miroslav Mašláň je také aktivním sportovcem. Olomouckého půlmaratonu se zúčastní letos v červnu již potřetí.

V roce 2010 se rektor ujal zahájení obnoveného Majálesu UP. Společnost mu dělal „král“ studentů Jindřich Štreit.

+ ZÁPISKY Z ALMA MATER

„Novou“ děkankou Právnické fakulty se stala profesorka **MILANA HRUŠÁKOVÁ**, která vedla fakultu i v předchozích čtyřech letech. Ve druhém funkčním období jí podřely hlasy dvanácti ze třinácti senátorů, kteří rozhodovali o jejím znovuzvolení. Profesorka Hrušáková byla navíc jedinou kandidátkou. Kéž by stejně hladce probíhala i volba nové hlavy státu v příštím roce a pravda a láska by neměly snadno vítězit.

To na Lékařské fakultě si vybrali jiné motto. Heslo **„MENTE ET CORDE“**, tedy Rozumem a srdcem, zvítězilo ve studentské soutěži o motto fakulty, do které přihlásilo devět autorů sedmadvacet návrhů. „Jednou, když jsem šel ze školy a přemýšlel jsem o tom, jaký by měl být lékař, přišel jsem na jednoduché a výstižné spojení Mente et corde. Lékař by měl být odborně zdatný, ale i lidský, empatický, trpělivý a citlivý. Paralelně s rozumem je v jeho profesi tedy nutné srdce. Také jsem si říkal, že by motto mělo být kromě češtiny i v latině, neboť latina k medicíně neodmyslitelně patří,“ řekl vítěz soutěže Ivan Kalivoda. Finanční obnos získaný v soutěži přitom investuje do dalšího vzdělávání.

Investici do vzdělání si pravděpodobně neodpustí ani ostatní studenti, kterým by vláda ráda zavedla školné či zápisné. Nejen proti placení za studia, ale také proti omezování akademických svobod se postavila iniciativa **ZA SVOBODNÉ VYSOKÉ ŠKOLY**. Demonstrace na půdě Filozofické fakulty

se nakonec zúčastnilo několik stovek studentů, kteří ukázali, že jim záleží na jejich budoucnosti.

Budoucnost řešili také návštěvníci veletrhu terciárního vzdělávání **GAUDEAMUS** v Brně a v Praze, kde se tradičně prezentovala i naše univerzita. Studijní referentky do zemlení podávaly informace potenciálním uchazečům a lákaly je všemožnými výhodami.

O tom, že se jim to dařilo, svědčí i téměř **33 000 PODANÝCH PŘIHLÁŠEK** ke studiu na UP pro příští akademický rok. -mar-, -lsk-

Univerzita otevřela svou první mateřskou školu

Pěťadvacet dětí (nejen) zaměstnanců Univerzity Palackého nastoupilo 1. února do nové univerzitní mateřské školy a Klubu předškoláků. Jde o veřejnou mateřinku, jejíž provoz zabezpečuje Pedagogická a Přírodovědecká fakulta. První univerzitní školka našla zázemí ve zrekonstruovaných prostorech kolejí J. L. Fischera. Kapacita mateřské školy činí padesát míst. Zápis do druhé třídy, jež se otevře v září, se uskutečnil na konci února. Rodiče přitom zaplatí každý měsíc 1 200 korun školného.

Školku vyzdobí děti

Koncepce mateřské školy naváže na klasický vzdělávací program. Využije však odborné zázemí, které se na univerzitní půdě nabízí. „Pedagogové budou u dětí rozvíjet tělesné, výtvarné či hudební dovednosti, chceme se věnovat také přípravě na výuku cizích jazyků či rozvoji základních

dovedností dětí v oblasti IT. To vše zábavnou formou v rámci běžného denního režimu,“ sdělila za řešitelský tým docentka Eva Šmelová, vedoucí Katedry primární pedagogiky. Mateřská škola nabídne také logopedickou, speciálně-pedagogickou či psychologickou poradnu. Zatím jsou stěny nového zařízení ve Šmeralově ulici čisté

bílé. „Děti si prostory vyzdobí samy. Bude to jejich mateřská škola a my bychom rádi, aby do míst, kde budou trávit hodně času, vnesly něco svého,“ dodala Šmelová. Na výzdobě interiéru by se měla podílet i Katedra výtvarné výchovy, exteriéry upraví Přírodovědecká fakulta UP ve spolupráci s Botanickou zahradou.

„Jsem rád, že můžeme nabídnout služby univerzitní mateřské školy nejen univerzitním pracovníkům, ale také veřejnosti. Podpoříme tak myšlenku, která vnímá Olomouc jako univerzitní město,“ řekl při slavnostním otevření prof. Miroslav Mašláň, rektor UP.

Provoz Univerzitní mateřské školy by měl vyjít vstříc potřebám mladých vědeckých pracovníků. „Od prvního února sice máme nastavenou otevírací dobu od půl osmé do půl páté, ale teprve nyní začneme zjišťovat reálné požadavky rodičů, jimž chceme maximálně vyjít vstříc,“ vyjádřila se Taťána Nátěstová, ředitelka univerzitní mateřské školy. Klub předškoláků pomůže rodičům, jež potřebují své děti hlídat nepravidelně. Tyto služby mohou využít i studenti doktorského studia.

Milada Hronová, Lenka Skácelíková

Nová studentská televize získává zkušenosti

Studentská televize Univerzity Palackého – pod tímto názvem byl v listopadu spuštěn společný projekt studentů Katedry žurnalistiky a pracovníků Oddělení audiovizuálních služeb a Oddělení komunikace UP. Nejen akademická obec tak může reportáže mladých novinářů sledovat na univerzitním YouTube kanálu, kde se objevuje každý týden nový příspěvek mladých novinářů.

Budoucí žurnalisté zajišťují jak práci s kamerou, tak i střih a namlouvání komentářů. Rovněž se podílejí na výběru témat, jež zpracovávají, a vymýšlejí scénáře jednotlivých reportáží. „O tom, že jsme se rozhodli jít správným směrem, svědčí i dosavadní sledovanost televize, která dosahuje přibližně tisícovky zhlédnutí každého příspěvku do týdne od jeho zveřejnění. Velkou výhodou je samozřejmě existence sociálních sítí, která jejich šíření pomáhá,“ uvedl Radek Palaščák za Oddělení komunikace UP.

Ačkoli vytvoření a zpracování jedné reportáže trvá až osm hodin, studenti přislíbili vytvořit alespoň dvě videa týdně. Všechna jsou pak šířena prostřednictvím univerzitního YouTube kanálu (Palacky University) na stránkách UP, Facebooku a nově také na webu helenavkrabici.cz.

„V budoucnu bych se rád televizní novinářinou živil a práce pro Studentskou televizi je výborná příležitost, jak získat potřebné zkušenosti,“ zhodnotil své působení v projektu student třetího ročníku žurnalistiky Tomáš Pavlíček.

Ondřej Martínek

Britské centrum hlásí dvanáct tisíc absolventů. Mezi nimi i Markétu Irglovou

Soukromé subjekty – většinou velké jazykové školy – které nově získaly oprávnění registrovat kandidáty ke zkouškám a udělovat certifikáty Cambridge ESOL, v kampani za získání klientů inzerují nepřesné, zkreslující údaje. Britské centrum působící pod Univerzitou Palackého v Olomouci se proto rozhodlo upřesnit některé informace, které se v souvislosti s certifikovanými zkouškami z angličtiny Cambridge ESOL objevily.

Britské centrum nabízí certifikáty 20 let

„V reklamních prohlášeních se objevují informace typu „konečně už i ve vašem městě“ či „jako jediní nabízíme“, která matou nejen laickou veřejnost, ale i naše dlouholeté klienty,“ vysvětlil Martin Štěrbá z Britského centra.

To přitom stejné služby nabízí už dvě desetiletí. „Chtěli bychom jen upozornit, že skutečnost je trochu jiná, než jak ji prezentují tato nově vznikající zkoušková centra. Volá k nám řada partnerů ze středních a jazykových škol, kteří jsou informacemi z reklamních kampaní zmateni,“ zdůraznil Štěrbá.

Uživatelé Britského centra jsou nejen učitelé angličtiny všech úrovní a typů škol, SŠ a VŠ studenti, frekventanti ročních poma-

turitních kurzů angličtiny, ale i další zájemci o výše uvedené služby z řad široké veřejnosti. V současné době má Britské centrum přibližně 800 platících členů, přičemž každoročně přichází několik set nových zájemců o členství, jejichž primárním cílem je složit některou z mezinárodně uznávaných jazykových zkoušek.

Zkoušku v BC složila i Markéta Irglová

Od roku 1992, kdy bylo zkouškové centrum British Council v Olomouci otevřeno, zde skládalo zkoušky přes 12 000 uchazečů, přičemž úspěšnost u zkoušek je relativně vysoká; pohybuje se mezi 80–85 %. „Největší zájem je již tradičně o zkoušku First Certificate in English, kterou skládala přibližně polovina přihlášených. Mezi úspěšnými absolventy zkoušek byla například Miss ČR 1997 Terezie Dobrovolná, jediná miss, která dokázala vystudovat dvě vysoké školy (FF a PdF UP), nebo držitelka Oscara Markéta Irglová, jež v roce 2006 složila v olomouckém Britském centru druhou nejtěžší zkoušku Certificate in Advanced English s hodnocením A,“ dodal Štěrbá.

Martin Štěrbá a Lenka Skácelíková

Národní ceny absolventských prací získaly absolventky UP

Vobou kategoriích soutěžního projektu „Národní cena absolventských prací“ uspěly nejlépe absolventky Univerzity Palackého. V kategorii bakalářských prací se stala vítězkou Kateřina Horáková, absolventka bakalářského kombinovaného studia oboru Andragogika v profilaci na personální management za práci na téma „Návrh kompetenčního modelu obchodních zástupců vzdělávací organizace“.

Národní cenu za nejlepší diplomovou práci na téma „Strategie vzdělávání a rozvoje pracovníků poradenské společnosti s využitím metodiky balanced scorecard a principů učícej sa organizácie“, získala Anna Šteffeková, absolventka navazujícího magisterského kombinovaného studia oboru Andragogika.

Slavnostní vyhlášení finalistů a vítězů proběhlo v listopadu v prostorách Telefónica O2 Czech Republic, a. s., v rámci odborného setkání na téma Práce s talentem večera a dnes. Do finále se probíjelo celkem šest absolventských prací studentů ze tří vysokých škol – kromě Univerzity Palackého také z Univerzity obrany a z Masarykovy univerzity. „Při hodnocení absolventských prací jsme se zaměřili na inovativnost zvoleného tématu, využitelnost práce pro další

bádání a praxi a propojení teorie a praxe,“ uvedl jeden z členů poroty, Zdeněk Palán, prezident AIVD ČR.

Absolventky Univerzity Palackého tak potvrdily loňský úspěch své kolegyně Marie Váňové, která v roce 2010 v rámci nul-

„Při hodnocení absolventských prací jsme se zaměřili na inovativnost zvoleného tématu, využitelnost práce pro další bádání a praxi a propojení teorie a praxe.“

tého „testovacího ročníku“ obdržela Národní cenu za bakalářskou práci. Národní cena absolventských prací

je soutěžním projektem tří partnerů – Společnosti People Management Forum (PMF), Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR (AIVD ČR) a serveru Edumenu. cz. Cílem je vytvořit prostor pro úzkou spolupráci zaměstnavatelů, studentů a vysokých škol a zejména podpořit zájem mladých lidí o studium oborů v oblasti řízení a rozvoje lidských zdrojů.

Velena Mazochová

+ ZÁPISKY Z ALMA MATER

Video hýbe světem a svět se nejlépe hýbe ve video. Důkazem toho je nový **PRO-PAGAČNÍ SPOT FAKULTY TĚLESNÉ KULTURY**, který můžete vidět na univerzitním YouTube kanálu. Autorem klipu je student

žurnalistiky Lukáš Masner, který se spolu s týmem spolupracovníků úspěšně pokusil vyjádřit rozmanitost fakulty, nahlédnout do jejích prostor a demonstrovat, co vše může student během studia zažít.

Neméně inspirativní je počín Marka Partyše, který tentokrát vytvořil **MOTIVAČNÍ KLIP PRO BUDOUCÍ STUDENTY** oborů Mediální, Kulturní a Komunikační studia. Vydařený snímek si bere na paškál ikony popkultury, jakými jsou Simpsonovi, Lady Gaga, pizza či Hvězdné války.

Válku (čistě pozemskou) virtuální kriminalitě naopak vyhlásil **TÝM PROJEKTU E-BEZPEČÍ** při Pedagogické fakultě.

Ve spolupráci s Oddělením hospodářské a informační kriminality Policie ČR zahájil intenzivní šetření několik závažných případů, které jsou spojeny se zneužitím osobních údajů na internetu.

Ačkoli je právě internet někdy zlý pán, stále zůstává především dobrým sluhou. A v Česku **INTERNET SLOUŽÍ JIŽ DVACET LET**. Ve čtvrtek 13. března 1992 se datuje oficiální počátek internetu u nás. Univerzita Palackého byla u toho – k síti se připojila jako druhá vysoká škola u nás.

Pořadovou číslovku druhý si také připsal letošní ročník akce **DARUJ KREV S REKTOREM**, která proběhla v rámci oslav výročí znovubudování univerzity. Rektor a dalších padesát zástupců studentské a akademické obce tak znovu podpořili svým „darem“ Transfuzní oddělení Fakultní nemocnice Olomouc. Na jedné straně se akce zúčastnil rektor, děkan fakult a akademici, na straně druhé zaměstnanci Správy kolejí a menz, ekonomického či právního oddělení rektorátu, Projektového servisu nebo zaměstnanec provozně-technického oddělení. Potěšující je také skutečnost, že polovina ze všech příchozích se vydala darovat krev vůbec poprvé v životě.

-mar, -lsk-

OHLEDNUTÍ

Středoškoláci-chemici pojedou do Washingtonu

Více než padesát studentů z různých koutů naší republiky se koncem ledna účastnilo v prostorách Přírodovědecké fakulty Národního kola chemické olympiády kategorií A a E (v kategorii A soutěží zpra-

vidla studenti vyšších ročníků gymnázií, v kategorii E studenti chemických průmyslových škol). V osmačtyřicátém ročníku tradiční přírodovědné soutěže zvítězil František Petrouš, gymnazista z Českých Budějovic. Druhé místo získal Ondřej Háek z Hořic, třetí pak Roman Beránek z Brna.

Do Národního kola chemické olympiády se dostali také tři studenti z Olomouckého kraje. Dva gymnazisté z Hranic, jeden z gymnázia v Záběhu. Devatenáct autorů nejlepších výsledků Národního kola chemické olympiády se zúčastní přípravného soustředění na mezinárodní chemickou olympiádu, která se v letošním roce uskuteční ve Washingtonu. -map-

Prestížní soutěž ocenila speakera z Olomouce

Právnická fakulta hostila 18. února národní kolo jedné z nejprestižnějších právnických soutěží Jessup, organizované studentskou organizací ILSA pod záštitou advokátní kanceláře White&Case. O postup do mezinárodního kola ve Washingtonu se utkaly týmy z Právnických fakult Univerzity Karlovy v Praze, Masarykovy Univerzity v Brně a Univerzity Palackého.

„V soutěži se hodnotila písemná podání, která musí soutěžní týmy vyplnit v předstihu a dodat několik týdnů před národním kolem. Následně se konalo slyšení, kde se jednalo o ústní prezentace týmů. Hodnotilo

se, jak kdo dokáže argumentovat a odpovídat na otázky soudců,“ vysvětlil Ivo Janda, zástupce pražské pobočky advokátní kanceláře White&Case. Ačkoli se z celkového vítězství nakonec radoval tým brněnských studentů práv, Olomouc si připsala úspěch v podobě vítězství Tomáše Brožky jako nejlepšího speakera soutěže. -mar-

Podnikatelský inkubátor je High-tech nemovitostí roku

Vědeckotechnický park UP dosáhl dalšího významného ocenění. Díky výborným výsledkům a technologickému vybavení zvítězil park v celostátní soutěži Podnikatelská nemovitost roku 2010. Slavnostní ocenění převzali zástupci VTP UP počátkem listopadu v prostorách Ekotechnického muzea v Praze.

V rámci této kategorie se posuzují vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory, technologická centra a inovační centra orientovaná na oblast vědy a výzkumu, technologie, inovačního podnikání a odborného vzdělávání, která spolupracují s vysokými školami, vědeckými pracovišti nebo výzkumnými ústavami. Rozhodujícími soutěžními kritérii jsou velikost nemovitosti, technické řešení a její technologické vybavení. Dále se posuzuje úroveň spolupráce navázané se vzdělávacími institucemi a celkový společenský přínos související s počtem nově vytvořených odborně zaměřených pracovních míst. „Získané ocenění nás velmi potěšilo. Podnikatelský inkubátor Vědeckotechnického parku provozuje Univerzita Palackého už pět let. Projekt inkubátoru vznikl díky partnerství univerzity s Olomouckým krajem a statutárním městem Olomouc. I díky podpoře našich partnerů jsme budovu vybavili špičkovým zařízením a můžeme našim klientům poskytovat kvalitní služby,“ uvedla projektová manažerka VTP UP Silvie Polánková.

Světový unikát: čistá voda díky nanočásticím

„V loňském roce jsme úspěšně realizovali čtyři zakázky: návrh a vývoj software pro výpočet tvaru Fresnelových čoček pro použití v solárních panelech, vývoj optické aparatury pro detektory v chromatografických aplikacích, testování a porovnání antioxidační kapacity různých výrobků ze sóji a stanovení struktury plazmového nástriku umělé kosti,“ prozradil ředitel parku

Jiří Herínek. Dalším z výsledků úspěšné spolupráce firmy sídlící v Podnikatelském inkubátoru a Univerzity Palackého je světový unikát v podobě čističky odpadních vod, která využívá nanotechnologie.

Lenka Skácelíková

Na foton si posvítili vědci z Katedry optiky

Tým vědců kolem docenta Radima Filipa z Katedry optiky Přírodovědecké fakulty si znovu posvítil na foton. Nejprve v prestižním americkém časopise *Physical Review Letters* publikoval nové kritérium neklasických projevů slabých proudů fotonů, po šesti měsících pak toto kritérium v nové laboratoři kvantové optiky a informatiky experimentálně vyzkoušel.

Tým mladých experimentátorů vedený doktorem Miroslavem Ježkem v rámci řešení diplomové práce sestavil zdroj jednotlivých fotonů, a toto kritérium využil k jeho analýze. Experimentální výsledek pak znovu úspěšně publikoval ve stejném časopise *Physical Review Letters*. Jedná se o první výsledek z nové laboratoře na Katedře op-

„V časopise *Physical Review Letters* vyšlo v roce 2011 celkem 68 publikací autorů z České republiky, což tvoří dvě procenta všech publikací.“

tiky PřF publikovaný v tomto prestižním časopise – podtrhuje její zaměření, těsné spojení s teoretickým výzkumem a propojení s výukou. „V tomto renomovaném časopise jsme zatím ještě nikdy neuspěli nejdříve s teorií, a pak i s experimentem. Stalo se tak díky efektivní spolupráci se všemi členy týmu, především s doktorem Ladislavem Mištou a docentem Jaromírem Fiuráškem,“ prozradil Radim Filip.

Vědci a studenti, povzbuzeni počátečním úspěchem, dál pokračují v teoretickém a experimentálním zkoumání jednotlivých fotonů. V rámci Mezinárodního centra pro informaci a neurčitost vedeného docentem Jaromírem Fiuráškem navazují kontakty s dalšími pracovišti a spolupracují na aplikacích tohoto kritéria na další zdroje jednotlivých fotonů. *Physical Review Letters* je nejprestižnější časopis Americal Physical Society zaměřený na všechny oblasti fyziky.

Lenka Skácelíková, foto Imrich Veber

Olomoučtí vědci si připsali dva úspěchy v boji proti rakovině

Bodlák a zelený čaj pomohou proti rakovině

Příslibem pro nový směr v léčbě nádorových onemocnění se v těchto dnech staly výsledky spolupráce českých a španělských vědců, kteří dovršili první etapu výzkumu antiangiogenních účinků látek vzniklých kombinací složek bodláku ostropestřce mariánského a zeleného čaje. Úspěšnou vědeckou skupinu tvoří týmy profesora Vladimíra Křena z Mikrobiologického ústavu Akademie věd a profesorky Jitky Ulrichové z Ústavu lékařské chemie a biochemie Lékařské fakulty UP spolu s vědci ze španělské Universidad de Málaga. Výsledky výzkumu byly publikovány koncem roku 2011 v prestižním americkém časopise *Journal of Medicinal Chemistry*.

Olomoucký tým vyvíjí látky s nadějnou biologickou aktivitou

Stejně jako zdravé buňky jsou i ty nádorové závislé na zásobování kyslíkem a živinami, které dodává krev kolující v systému tepen, vlásečnic a žil. Tvorba cév je tak nepostradatelnou složkou růstu a vývoje organismu. Tento přirozený mechanismus je využíván při tzv. antiangiogenní léčbě zhoubných onemocnění, při níž se uplatňují látky schopné zabránit cévnímu zásobení nádorových buněk. Často se v této souvislosti hovoří o „vyhladovění“ nádorů, při němž dochází k přerušení přísunu jejich „výživy“ a odumření.

Nové deriváty s antiangiogenní aktivitou, které nyní vznikají v laboratořích českých vědců, jsou založeny na kombinaci struktury silybinu – látky získávané z bodláku ostropestřce mariánského (*Silybum*

marianum) – a struktur protinádorových látek ze zeleného čaje. „Účinky obou látek, jak silybinu, tak některých složek zeleného čaje, jsou známy již z dřívějších studií. Týmu profesora Křena se podařila

„Není to lék proti rakovině, spíše jedna z možností podpůrné terapie. Dosažené výsledky jsou především krásnou ukázkou úspěšného základního výzkumu.“

chemická modifikace jejich vybraných molekul, čímž vznikla účinná látka nazvaná 7-O-galloysilybin B,“ uvedla Ulrichová, přednostka Ústavu lékařské chemie a biochemie LF. „Náš podíl na tomto výzkumu se týkal zkoumání biologické aktivity této modifikované sloučeniny a jejího komplexního popisu. Testováním jsme prokázali její

schopnost inhibovat vytváření nových cév v podmínkách *in vitro*,“ vysvětlila.

Běh na dlouhou trať

Cesta od objevu účinných látek k vývoji léku je však běh na dlouhou trať. Platí to i pro 7-O-galloysilybin B, u kterého dosud nebyly provedeny ani testy na experimentálních zvířatech, natož klinické zkoušky. Profesorka Ulrichová v této souvislosti varuje před předčasnými nadějami na brzkou dostupnost nového léku. „Není to lék proti rakovině, spíše jedna z možností podpůrné terapie. Jde v podstatě o pokračování našich předchozích studií, na řadě z nich jsme dlouhodobě spolupracovali právě s týmem profesora Křena. Dosažené výsledky jsou především krásnou ukázkou úspěšného základního výzkumu,“ uvedla.

Studium chemických a biologických vlastností přírodních látek patří k dlouholetým vědeckovýzkumným tradicím Ústavu lékařské chemie a biochemie LF. Vedle zkoumání účinků látek z ostropestřce mariánského jsou předmětem studia např. také alkaloidy z ocúnu jesenního, účinky extraktů z černohlávku obecného, bobulí brusnice klikvy velkoplodé, brusnice borůvky, zimolezu kamčatského a dalších. Řada dosavadních studií má praktické výstupy ve formě doplňků stravy.

Čeští vědci bojují s nádory mozku

Vědci z Ústavu molekulární a translační medicíny (ÚMTM), který vznikl v rámci projektu BIOMEDREG na Lékařské fakultě Univerzity Palackého, dosáhli výrazného úspěchu v boji s rakovinou mozku. Jejich studie, právě publikovaná v prestižním americkém časopise *Journal of Experimental Medicine*, odhalila mechanismus, kterým se buňky jednoho z nejagresivnějších nádorů, tzv. glioblastomu, dokážou bránit dnes používané terapii. Nový objev také odhalil cestu, která by mohla v budoucnosti vést k účinnější léčbě.

Léčba je velice náročná

Gliomy vysokého stupně malignity, tzv. high-grade gliomy, tvoří přibližně polovinu všech primárních mozkových tumorů v dospělosti a onemocnění je prakticky vždy smrtelné. V České republice je ročně diagnostikováno asi 350 pacientů, kteří přes agresivní léčbu přežívají s diagnózou glioblastomu v průměru pouze čtrnáct měsíců. Příčinou je zejména rozsev nádorových buněk ve velké vzdálenosti od primárního nádoru již při diagnóze nemoci a rychlý vznik rezistence u tohoto typu nádoru na radioterapii a chemoterapii. Glioblastomy obsahují hustou cévní síť a vysokou hladinu bílkoviny známé jako vaskulární endoteliální růstový faktor (VEGF), která růst cév a tím i celého nádoru podporuje. Ve snaze potlačit růst glioblastomu, ale i jiných nádorů, se v posledních letech používá protilátka bevacizumab (Avastin), která váže v nádoru VEGF, čímž blokuje jeho účinek. I tato léčba se však

bohužel ukazuje jako přechodná. „Dosud bylo záhadou, proč i tato slibná terapie selhává, naše studie to pomohla objasnit,“ vysvětluje profesor Jiří Bártek, nejcitovanější český vědec v oboru biomedicinských věd, který vede Oddělení integrity genomu v Centru pro výzkum rakoviny v dánské Kodani a má svou laboratoř v olomouckém Ústavu molekulární a translační medicíny.

Klinický potenciál objevu je velký

Tým profesora Bárteka zjistil, že nádorové kmenové buňky glioblastomu dokážou samy VEGF produkovat a zároveň jej biologicky využít k lepšímu přežití, a to i za podmínek agresivní léčby zahrnující podání protilátky proti VEGF anebo záření. „Použili jsme chemickou látku, která blokuje enzymovou aktivitu receptoru pro VEGF a tím naruší signalizaci VEGF u nádorových kmenových buněk. Tuto strategii budeme nyní rozvíjet v preklinických studiích na myších s transplantovanými lidskými glioblastomy

a potenciálně i v klinických studiích,“ popisuje další fázi výzkumu Bártek.

„Tento objev našich vědců je nejen ukázkou plodné mezinárodní spolupráce, ale může v budoucnu vést ke zlepšení vyhlídek pacientů trpících tímto zhoubným onemocněním mozku. Použití malých chemických molekul jako inhibitorů receptoru pro VEGF se v klinické praxi rutinně používá v léčbě například karcinomů ledvin, proto je klinický potenciál této studie u glioblastomu velký,“ dodává docent Marián Hajdúch, ředitel ÚMTM.

Velena Mazochová, TZ

Projekt BIOMEDREG, v rámci kterého vznikl Ústav molekulární a translační medicíny LF UP Olomouc, je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje a státním rozpočtem ČR prostřednictvím Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace. Více informací najdete na www.umtm.cz.

V Angoulême se koná největší evropský komiksový festival, Tomáš Prokůpek se na něj podíval v lednu 2011.

Tomáš Prokůpek: Český komiks je skokan do dálky sedící před odrazištěm

Komiks se Tomáši Prokůpkovi, odbornému pracovníkovi působícímu na FF UP, vryl pod kůži už v dětství. Postupem času se z nadšeného čtenáře stal také redaktor a badatel, který dal českému komiksu možnost znovu ožít. V současné době se věnuje především historickému bádání – díky tříletému grantu GA ČR může objevovat zapomenuté obrázkové seriály roztroušené v dávno zaniklých časopisech a také osobní příběhy jejich tvůrců. Výsledkem jeho úsilí bude obsáhlá publikace o historii českého komiksu 20. století, na které pracuje spolu se svými třemi kolegy.

Kdy se komiks poprvé objevil ve vašem životě?

Ke komiksům jsem se dostal celkem normálně – jako malý jsem je rád louskal v dětských časopisech, což mým dělal skoro všichni mí vrstevníci. Narozdíl od většiny z nich jsem ale v pubertě se čtením komiksů nepřestal, protože jsem se vlastně trochu náhodou dostal k polským překladům kvalitní západoevropské produkce, která tady ve druhé polovině 80. let nebyla dostupná. A pak přišla sameťová revoluce, dveře Západu se doširoka rozevřely a já díky tomu zjistil, že moderní komiks má nepřeborné množství podob

„Historie českého komiksu má tvar sinusoidy, období rozkvětu byla pravidelně střídána politickými či ekonomickými otřesy, které nadějný vývoj zbrzdily nebo úplně zastavily.“

a nabízí i velmi originální a avantgardní díla. Postupně jsem také začal objevovat kouzlo českého komiksu z období před druhou světovou válkou, který dlouhá desetiletí nikoho nezajímalo. Začal jsem se po něm pít po knihovnách a definitivně jsem mu propadl v roce 2006, kdy jsem při prohledávání periodik v Moravské zemské knihovně objevil úplně neznámý český komiksový časopis Koule z druhé poloviny 20. let 20. století. V tu chvíli jsem pochopil, že je opravdu čím se zabývat a že osudy autorů, kteří za těmito projekty stáli, jsou často fascinující.

Co vás na tomto žánru fascinuje?

Baví mě jeho schopnost vyprávět velké příběhy prostřednictvím drobných obrázků – na malé ploše několika desítek stran formátu A4 zachytit celé složité vesmíry. Zároveň mě baví, že komiks je jako kreativní forma mnohem méně vyčerpaný než třeba literatura nebo výtvarné umění, protože donedávna nebyl brán příliš vážně, a tak k opravdové systematické snaze prozkoumat jeho možnosti dochází teprve v posledních letech.

Už dvanáct let spolu s Tomášem Kučerovským vydáváte komiksový sborník AARGH! Co vám práce na něm dala?

Dala mi možnost seznámit se s komiksem mnohem hlouběji, potkat spoustu zajímavých autorů, navštívit řadu zahraničních festivalů, lépe si osvojit psaní publicistických textů, dala mi šanci alespoň trochu ovlivnit to, jak se u nás na komiks nazírá... Je toho určitě dost.

Vzpomínáte, jak vznikalo první číslo?

První číslo byl skok do hluboké vody – o tom, co všechno obnáší vydávání časopisu,

jsem netušil nic. Taky jsme vůbec neměli ponětí, jestli náš výtvar bude někoho zajímat. Ale zároveň jsme měli pocit, že tady chybí platforma pro mladé české autory a že komiks může vypadat mnohem zajímavěji, než jak ho tehdy prezentoval časopis Crew, který vydával jen překladový americký mainstream. Tak jsme to zkusili – a časopis se brzo začal vyvíjet způsobem, který jsme na počátku vůbec nebyli schopni odhadnout.

V čem vidíte klady a zápory komiksu?

Na českém komiksu mi v tuto chvíli přijde nejlepší, že to bude moje generace, která jako první odvypráví detailní příběh jeho více než stoleté historie. Protože byl dlouho přehlížen, nejsou tu ty tradiční vousaté autority, které by už před desetiletími nalinkovaly, jak má tenhle dlouhý příběh vypadat – kdo do něj patří a kdo ne... Má to ale i svůj rub. Špatné je, že „comics studies“ se v českém akademickém prostředí teprve ustavují, takže věnovat se profesionálně bádání o komiksu je ještě pořád o dost těžší než být kunsthistorikem nebo literárním vědcem.

V loňském roce jste v Brně lektoroval seminář na téma Vzlety a pády českého komiksu: jakou cestu český komiks urazil?

Historie českého komiksu má tvar sinusoidy, období rozkvětu byla pravidelně střídána politickými či ekonomickými otřesy, které nadějný vývoj zbrzdily nebo úplně zastavily. Druhá světová válka, nástup komunismu, sovětská okupace nebo ekonomická transformace 90. let – to všechno jsou momenty, kdy byla domácí

tradice násilně přerušena a následně loptně obnovována.

V osmdesátých letech se vyčlenily dva proudy českého komiksu: foglarovsko-trampský a sci-fi. Proč zrovna tyto?

Byly spojené se dvěma subkulturami, které se snažily v mezích možností unikat nudné socialistické realitě a které měly vztah k vyprávění příběhů prostřednictvím

Zatímco pro řadu lidí nad čtyřicet je komiks ještě pořád něco mírně podezřelého, nejmladší generace už ho vnímá jako zcela přirozenou narativní formu.

série obrázků. Ten první okruh navazoval hlavně na prvorepublikovou tradici, Rychlé šípy a další Foglarovu tvorbu, sci-fistický fandom zase pokukoval za hranice, vzhlížel se v tamní bohaté komiksové produkci a pokoušel se ve svých fanzinech obrázkové sci-fi seriály publikovat.

„Bubliny“ se v promluvách komiksových hrdinů objevily poprvé v roce 1896. Před tím spolu postavy „nemluvíly“?

Mluvíly, ale jejich dialogy byly umístěny pod obrázky. Tenhle zlom ve vývoji komiksu je hodně podobný přechodu filmu od němého ke zvukovému.

V jakém bodě se podle vás nachází český komiks nyní?

Podle mého soudu se nachází v situaci podobné skokanovi do dálky, který je poslední krok před odražením. Ještě pořád

Konference ICAF se konala v americkém městě White River Junction, s kolegou Pavlem Kořínkem zde Tomáš Prokůpek přednášel o českém komiksu.

Lodž 2008: Na Mezinárodním festivalu komiksu v Lodži převzal Tomáš Prokůpek spolu s Karlem Jeriem v roce 2008 první cenu za komiks „Sbohem, má lásko!“.

může zakopnout – pokud mu například hodí pod nohy klacek hluboká ekonomická krize, ale já věřím, že brzo dojde k vydařenému odrazu a dlouhému skoku (smích).

Která generace má podle vás k tomuto žánru „nejblíž“?

Zatímco pro řadu lidí nad čtyřicet je komiks ještě pořád něco mírně podezřelého, nejmladší generace už ho vnímá jako zcela přirozenou narativní formu. A velcí knižní nakladatelé stále odvážněji vstupují na neprobádané pole komiksu, protože cítí jeho značný komerční potenciál.

Které kreslené postavy patří mezi vaše oblíbené?

Těch oblíbených postav jsou samozřejmě celé zástupy. Z dob dospívání mám nostalgický vztah třeba k Saudkovým hrdinům a hrdinkám. Z těch zahraničních mě svého času nejvíc zasáhl Moebiusův Arzach – jeho příběhy jsou zcela beze slov a právě

Josef Lada byl s velkou pravděpodobností vůbec první, kdo u nás na počátku 20. století použil čistou komiksovou formu, která pracuje pouze s dialogovými bublinami bez doprovodných komentářů pod obrázky.

nad nimi mi asi poprvé došlo, jak bezbřehé a osobité jsou narativní možnosti komiksu. Z hrdinů, kteří vystupují v komiksech současných českých autorů, mám rád třeba Volemana, protože jeho tvůrce Jiří Grus umí propojit přesné postřehy ze života dnešních třicátníků s podivuhodně fantasmagorickými momenty; nebo Fanouše, jehož autor Dan Černý se snaží vyprávět přímočaré zábavné příběhy, aniž by mu

u toho chyběl nadhled a dobře zvládnuté kreslířské řemeslo.

Připravil jste také výstavu s názvem Generace nula, kterou mohli zájemci navštívit nejen v Brně a Praze, ale také v Paříži. Proč jste zvolili tento název?

V názvu Generace nula je zakódován zlomový rok 2000, kdy prezentovaná autorská vlna vstoupila na scénu, i – míněno samozřejmě v sebeironické nadsázce – velikost společenské prestiže a výše příjmů, které komiks těmto tvůrcům alespoň v počátcích jejich kariéry nabízel.

Jakou odezvu výstava měla?

Odezva byla různá – ve Francii, kde každý den vychází tolik komiksů, kolik u nás za rok, žádnou díru do světa neudělala. Naopak třeba v Polsku byl ohlas slušný, protože tam je situace podobná jako u nás. A v českém prostředí měla myslím docela velký dopad – na jejím základě mimo jiné vydal nakladatelský gigant Albatros Média stejnojmennou antologii, která tvorbu mladých autorů pomohla dále zpopularizovat.

Který ze současných kreslířů je vám svou tvorbou nejsympatičtější a proč?

Autorů, kteří jsou mi sympatičtí, je spousta. Pokud musím někoho konkrétního uvést, zmíním třeba Václava Šlajcha. To je mladý scénárista a kreslíř, který má výrazný expresivní styl, do současného českého komiksu objeveně vnesl techniku pastelů. V nedávno vydané antologii „Ještě jsme ve válce“ přesvědčivě ukázal, jak bravurně ovládá obrazovou naraci – umí vyprávět příběh a je u toho výtvarně osobitý, aniž by zbytečně exhiboval. Navíc je to jeden z těch tvůrců, který na sobě stále pracuje – do jeho budoucí tvorby vkládám velké naděje.

Čemu se v současné době nejintenzivněji věnujete?

Teď jsem zrovna ponořený do rané komiksové tvorby Josefa Lady – dávno před tím, než začal malovat idylické venkovské scény, přispíval do Humoristických listů, Kopřiv a dalších časopisů svými obrázkovými seriály – dohromady se jednalo o několik set stran kreslených příběhů. A s velkou pravděpodobností byl vůbec první, kdo u nás na počátku 20. století použil čistou komiksovou formu, která pracuje pouze s dialogovými bublinami bez doprovodných komentářů pod obrázky.

Co byste popřál českému komiksu do budoucna?

Aby našel co nejvíc silných příběhů, které mu přitáhnou co nejvíc čtenářů.

Napsala: Lenka Skácelíková

Využijte výhodné nabídky u Bati!

10% sleva na nezlevněný sortiment pro držitele karty ISIC

Slevu poskytuje pouze prodejna Baťa,
Riegrova 1, Olomouc
Platnost nabídky
od 15. 10. 2011 - 30. 6. 2012

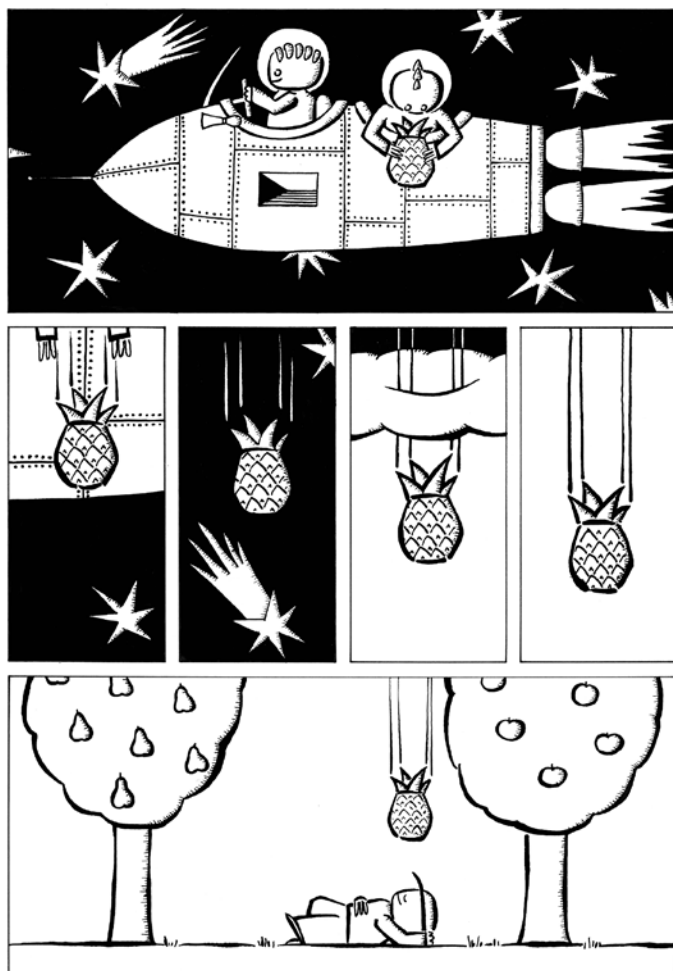
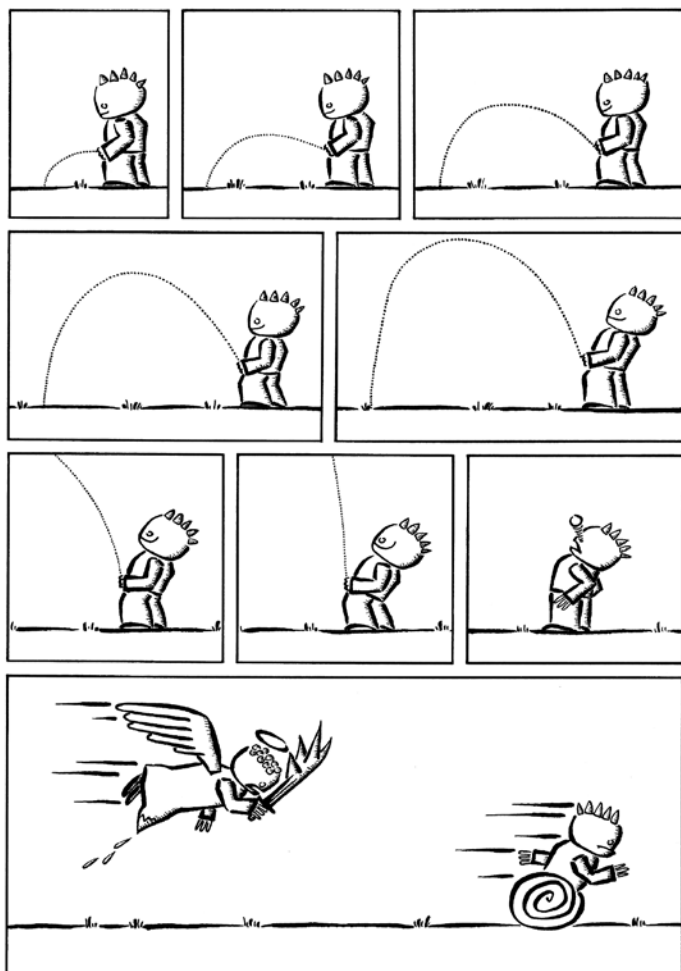
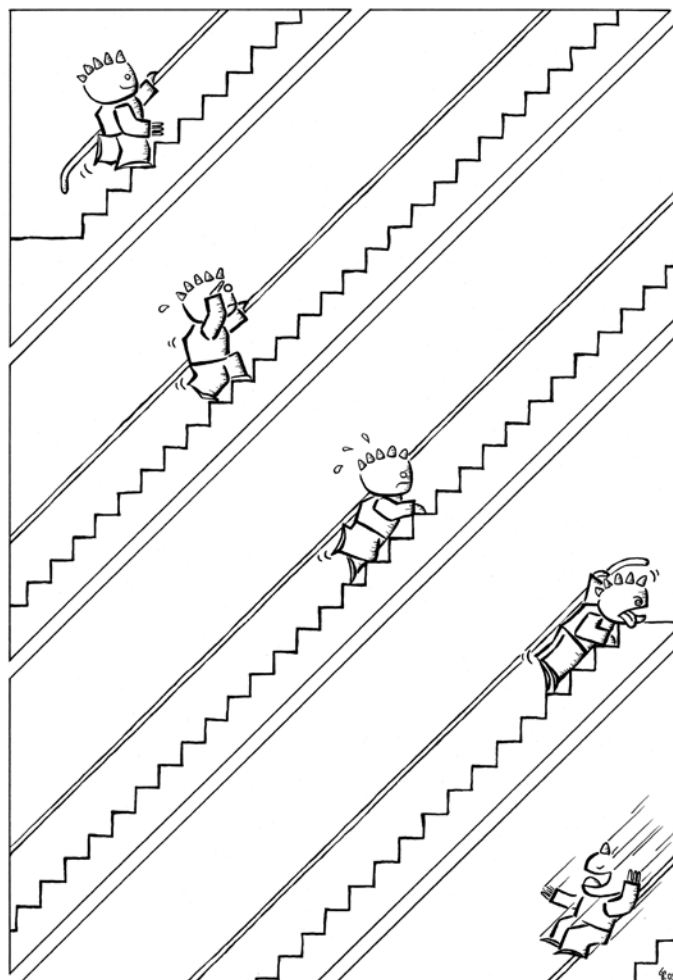
Baťa

Tomáš Prokůpek (*1975)

Absolvoval Fakultu architektury VUT v Brně, v současnosti působí jako samostatný odborný pracovník na Filozofické fakultě UP v Olomouci.

Věnuje se komiksové publicistice a psaní scénářů, od roku 2000 vydává a rediguje komiksový sborník AARGH!. Za své scénáře získal cenu pro nejlepší alternativní komiks na Mezinárodním salonu mladého komiksu v Bělehradě (2003)

a I. cenu na Mezinárodním festivalu komiksu v Lodži (2008). Kurátorsky připravil výstavu Generace nula: Nová vlna českého a slovenského komiksu (2007), která byla představena i v Lodži, Paříži a Stockholmu. Autorsky se podílel na publikaci Octobriana a ruský underground (2004) a na monografii Kája Saudek (2010), jeho texty se dále objevily v polských periodikách Arena Komiks a Zeszyty Komikso-we nebo americkém teoretickém časopise International Journal of Comic Art. Jako editor připravil souborné vydání stripů Ondřeje Sekory s Ferdou Mravencem z let 1933–1941 pod názvem Dobrodružství Ferdy Mravence (2010) a antologii současného českého komiksu Generace nula: Český komiks 2000–2010 (2010). V současnosti pracuje na grantovém projektu, jehož výstupem bude obsáhlá historie českého komiksu 20. století.

„Těším se na všechno, co ještě může přijít,“

říká Bohdan Pomahač, nejznámější plastický chirurg světa a absolvent UP

Málokdo mohl v posledním roce neslyšet jméno Bohdan Pomahač. Od Japonska po Turecko o něm informovala média téměř bez přestání. Přitom si jej většina lidí spojí s jinými tvářemi, než je ta jeho. Daleko slavnější se staly totiž obličeje, které tento špičkový plastický chirurg vrátil svým pacientům, těm, kteří díky němu přestali přežívat a začali žít.

Dopočítal byste se, kolik rozhovorů jste poskytl médiím během posledního roku?

Přesně nevím, řekl bych kolem stovky, ale hodně je odmítnuto naší nemocniční kanceláří pro public relations.

Předpokládám, že poté, co se vaše jméno začalo objevovat v desítkách médií po celém světě, se jistě zvýšil počet žádostí o pomoc ze strany pacientů. Existují nějaké pořadníky operací, nebo je na vašem rozhodnutí, kdo se ocitne „na stole“?

Na nezájem pacientů si nemůžu stěžovat. Snažím se ale pomoci všem bez nějakých filtrů, i když se soustředím více na rekonstrukční a estetické problémy obličeje. Na operační rozvrh dáváme všechny různé typy operací. Určitě je plný na tři až čtyři měsíce dopředu, ale většina pacientů nepotřebuje naštěstí okamžitou pozornost.

Ve většině interview mluvíte o tom, že operace jsou společnou prací týmu lidí. Kolik lékařů-chirurgů a pomocného per-

sonálu se podílí na jedné transplantaci obličeje?

To je oblíbená otázka všech žurnalistů. Lidí je na sále opravdu hodně, řada z nich pracuje na směny (instrumentářky, sestry), čímž čísla rostou. Hlavně je ale celá operace tak zajímavá, že u ní chce být přítomen každý. Ačkoliv není potřeba více než pět, šesti chirurgů, na sále jich máme zhruba dvojnásobek – nikdo si nechce nechat něco ujít. Rozhodně nikoho nevyháním. Myslím si totiž, že je to dobrý způsob zpevňování týmového přístupu

a po pravdě řečeno, není až tolik operací, kdy bych se svými kolegy pracoval.

Jsou v takovém lékařském týmu i jiní Češi?

Ne.

Jak dlouho trvá příprava jedné transplantace obličeje? A jak dlouho samotná operace?

Příprava prvních operací trvala léta. V této době už řada pacientů, které vidím, zapadá do podobné nebo stejné kategorie a, po pravdě řečeno, chirurgická příprava je minimální. Příprava pacienta

„Byli jsme schopni získat celou řadu grantů, dohromady zhruba ve výši kolem šesti milionů dolarů.“

je ale dlouhá, trvá měsíce a zahrnuje důležitá vyšetření, stejně jako ohodnocení celkového psychického stavu pacienta a porozumění procedury. Samotná operace pak trvá mezi patnácti a dvaceti hodinami.

Vzhledem k nasazení americké armády v mnoha konfliktech po světě je určité v USA velké množství lidí, kteří přišli například o horní nebo dolní končetinu. V jednom rozhovoru jste řekl, že se sám o problematiku transplantace končetin zajímáte. Do jaké míry?

Provedli jsme už dvě oboustranné transplantace horních končetin a připravujeme další pacienty, takže bych řekl, že se o tuto problematiku zajímám velice.

V USA je systém financování nemocnic poněkud odlišný od toho u nás. Panuje mezi americkými nemocnicemi větší rivalita než v Česku?

Rozhodně. Je to v podstatě boj o pacienta. Náš systém nemocnic (Partners) zahrnuje krom Brigham and Women's Hos-

pital, kde pracuji, i dalších zhruba deset nemocnic různých velikostí a specializací. Představujeme dominantní systém v regionu a výraznou sílu i z hlediska celých USA. Bostonu se říká Mekka medicíny.

Mají vaše úspěchy vliv např. na výši výzkumných grantů a dotací pro bostonskou nemocnici?

To dozajista mají. Byli jsme schopni získat celou řadu grantů, dohromady zhruba ve výši kolem šesti milionů dolarů. Nemocnice přitom díky fundraisingu vydělala přes deset milionů.

Snad to není tajemství, ale dostal jste někdy nabídku na změnu zaměstnání od „konkurenční“ nemocnice? Uvažoval jste nad ní, nebo je Boston už vaším skutečným domovem?

Nabídky se začínají objevovat, ale zatím nemám důvod nic měnit. Má práce je zajímavá a mám pro ni výborné podmínky. Všechno je rozjeté a asi bych nerad někde začínal úplně znova. Určitě ale dojde k momentu, kdy nabídky budou zajímavé, a tak nemůžu zcela jistě vyloučit, že bych někdy šel jinam.

Vy sám jste do USA odešel hned po studiích. Pokud by chtěl mladý lékař v Česku jít za prací do zahraničí, tak byste mu doporučil „otrat se“ nejdříve v českých podmínkách nebo rovnou vyrazit na zkušenou do ciziny?

Lékařský trénink je v USA poměrně dlouhý, zejména pro chirurgické obory, a pokud začnete v jiné zemi, budete si muset úplně vše znovu zopakovat, takže „otrávání“ se doma je podle mého názoru ztráta času. Navíc, v porovnání s mediky v USA jsou naše praktické znalosti po promoci daleko menší. Postarat se o základní péči chirurgického pacienta na JIPce nebo i na běžném lůžku jsem já

V roce 2010 navštívil Bohdan Pomahač s manželkou svou alma mater při příležitosti natáčení dokumentu o jeho práci

například po příchodu do USA prakticky neuměl.

Jak vzpomínáte na svá studia v Olomouci? Dala vám něco nad rámec praktických znalostí a dovedností?

Byla to nádherná léta, na která budu vzpomínat celý život. Olomouc je úžasně

„Špičkový americký postgraduální trénink nemá v Česku, ani v Evropě obdoby.“

město a doba studií se už prostě nevrátí. Zároveň nejsem člověk, který by si přál vracet čas. Co dělám teď, je vynikající, moc si to užívám a baví mě to daleko více než to, co jsem dělal před pěti, deseti lety. Těším se na všechno, co ještě může přijít!

V Česku se pohybujete relativně často. Sledujete při svých návštěvách nebo i z Bostonu českou chirurgii a její vývoj?

Sleduji publikace v časopisech svého oboru, ale obecně jen ty nejkvalitnější z oblasti medicíny, například New England Journal of Medicine. Bohužel se v nich články českých chirurgů neobjevují, takže nevím, co se „doma“ děje.

Myslíte, že se dá obecně říci, že kvality českých lékařů nijak nepokulhávají za kvalitami lékařů v západní Evropě či v USA? Dá se podle vás říct, zda existuje nějaký nevyužitý potenciál v českém lékařství?

Otázkou je, jak kvalitu posuzujete. Lidé jsou v průměru stejně chytrí jak v Čechách nebo v Evropě, tak i v USA. Na druhou stranu špičkový americký postgraduální trénink nemá v Česku, ani v Evropě obdoby. Stejně tak strukturovanost systému dlouhodobého vzdělávání. Takže i když vyberete ty nejlepší absolventy a dáte jim ten nejlepší trénink, tak si myslím, že je těžké s tím konkurovat kdekoli na světě.

Myslíte si, že vaše děti půjdou jednou ve vašich stopách a zatouží po medicíně?

Děti jsou ještě malé, ale určitě je budu podporovat v jakémkoliv rozhodnutí.

Volný čas tráví Bohdan Pomahač nejčastěji s rodinou nebo na moři. Ostatně vody si s dětmi užíval i při dovolené v Česku před dvěma lety.

Jak vypadá všední den Bohdana Pomahače?

Vstávám brzo a domů se vracím pozdě. Dvanáct hodin v práci denně je asi standard, ale to za předpokladu, že nejsou žád-

„Kolegové vyslovují „Pomahač“ jako „tomahawk“, a to dodává mému jménu zcela jiný rozměr.“

né mrtvé momenty a vše probíhá s maximální efektivitou. Snídaně ve výtahu po cestě na vizitu, a pokud je čas na oběd, tak asi deset minut. Následují meetingy, operace a někdy obojí zároveň.

A co pro vás představuje slovo relaxace?

Dlouho se vyspat, dát si v klidu kafe, přečíst noviny, zahrát si tenis nebo být

u moře a užívat s windsurfing. Hrát si s dětmi, plánovat s manželkou...

Jen ze zvědavosti... Sledujete někdy televizní seriály z nemocničního prostředí?

Kromě sportu, a i to jen poměrně zřídka, se na televizi opravdu nedívám.

A na závěr - jak vyslovují Američané vaše jméno? Vědí vaši kolegové, v jakém slovu má základ vaše příjmení?

Některým jsem to vysvětlil, ale většinou s výslovností bojuji. „Pomahač“ jimi vyslovený zní jako „tomahawk“, a to dodává mému jménu zcela jiný rozměr (smích).

*ptal se Ondřej Martínek
foto: archiv UP, archiv FNO,
archiv B. Pomahače*

Nový život s novou tváří

Bohdan Pomahač provedl první kompletní transplantaci obličeje v USA v březnu 2011. Od té doby má se svým týmem na kontě další dvě úplné transplantace tváře. Ačkoli si světové prvenství v transplantaci obličeje připsala Francie před sedmi lety a po ní se obdobná operace uskutečnila i ve Španělsku, byly to až tváře Pomahačových pacientů, které doslova obletěly svět. Dallas Wiens, jemuž vzal tvář elektrický proud a Charla Nashová, kterou znetvořil šimpanz, se objevili snad ve všech televizních zprávách a novinách světa.

S Pentagonem v zádech

Málokdo ví, že program výzkumu a realizace těchto náročných operací na Brigham and Women's Hospital financuje armáda. V roce 2009 získal totiž Pomahač od Pentagonu grant tři a půl milionu dolarů na uskutečnění celkem pěti takových operací. Ministerstvo obrany si od podobných programů slibuje, že v budoucnu bude schopno pomoci všem válečným veteránům, kteří přišli kvůli bojovému nasazení o tvář. „Častěji než obličej vracíme lidem ruce. Obličej je ale pro lidi důležitější. Mohou vyjadřovat

emoce, vracíme jim zrak, čich a možnost se pořádně najíst, usmát se,“ říká Pomahač. První částečnou transplantaci obličeje přitom absolvoval v roce 2009, kdy se jednalo o sedmnáctihodinovou operaci, při které získal válečný veterán James Maki nový nos, horní ret, tváře a horní patro.

Dvě tváře – dva zázraky

Ač se to zdá při pohledu na snímky Dallase Wiense a Charly Nashové před operací neuvěřitelné, těmto lidem vrátil Pomahač s dalšími lékaři dávno ztracené smysly – čich, chuť, sluch, a především smysl života. O tom svědčí i slova pacientů po zotavení. „Tvář cítím přirozeně, je to pocit, jako by byla má vlastní,“ neskřýval své nadšení po operaci dnes šestadvacetiletý Wiens, který přišel o většinu tváře i zrak poté, co jej zasáhl výboj elektrického proudu. Slova radosti nešetřila ani šestapadesátiletá Charla, kterou napadl před třemi lety šimpanz její kamarádky. Zvíře ji při útoku připravilo o nos, rty, oční víčka a obě ruce. Později ji museli lékaři odebrat i oči. „Konečně mohu pohnout ústy a usmát se. Jsem sice pořád ještě slabá, ale každým dnem se cítím silnější,“ řekla při svém prvním vystoupení na veřejnosti Nashová.

Transplantace na vzestupu

Shodou okolností se v době uzávěrky tohoto vydání posunula chirurgie opět o pořádný kus dopředu. Koncem března se totiž podařilo šéfovi Medicínského centra Marylandské univerzity v Baltimore Eduardo D. Rodriguezovi se stovkou kolegů

5 x BOHDAN POMAHAČ

■ Poslouchá?

Poslouchá prakticky veškerou hudbu.

■ Čte?

Kromě odborné literatury čte málo, momentálně Steve Jobse, už tři měsíce.

■ Vzory?

Váží si lidí, kteří něco dokázali.

■ Rád jí?

Z českých jídel svíčkovou, jinak steak nebo mořské plody.

■ Hraje stále šachy?

Asi jen jednou do roka.

Bohdan Pomahač (*1971)

Rodák z Ostravy se stal mediální celebritou poté, co provedl vůbec první kompletní transplantaci obličeje ve Spojených státech (v květnu 2011) a celkově třetí na světě. V mládí vášnivý šachista vystudoval Lékařskou fakultu UP, po jejímž absolvování v roce 1996 odjel do Bostonu, kde dodnes působí v Brigham and Women's Hospital. V roce 2000 se oženil s Hanou Augustinovou, rovněž lékařkou a absolventkou UP, se kterou mají dvě děti. V Bostonu, kde strávil Pomahač výměnný pobyt již během studií, působí jako šéf popáleninové kliniky a provozuje vlastní praxi plastické, rekonstrukční a estetické chirurgie. Do Česka se vrací alespoň jednou ročně.

Stavební dělník Dallas Wiens byl prvním pacientem Bohdana Pomahače, který získal zcela novou tvář.

provést vůbec nejkomplexnější transplantaci obličeje v dějinách. Během 36 hodin trvající operace získal sedmatřicetiletý Richard Lee Norris nejen novou tvář, ale také čelisti, zuby a jazyk. Norris se dokonce již týden po zákroku sám holil a dokázal si čistit i zuby. O obličej přitom přišel před patnácti lety v důsledku střelného zranění.

-mar-

foto: Reuters

Academia film Olomouc 47

O konci světa, zvířecích gigantech i léčivé marihuaně

Prezentovat vědu jako dynamickou a rozmanitou sféru nabitou poznatky. S nadhledem i patřičným zaujetím. Takový je cíl Mezinárodního festivalu populárně-vědeckých filmů Academia film Olomouc (AFO), jehož 47. ročník proběhne ve dnech 17.–22. dubna. Festival se letos zaměří na poměrně provokativní témata, mezi něž patří různorodé vize budoucnosti lidstva a diskuze nad využitím marihuany ve zdravotnictví. Doprovodnému programu bude vévodit československá elektronika a filmové sci-fi klasiky.

Katastrofy versus zelený lék

Hrozbě konce světa, který má dle mayského kalendáře nastat tento rok, se média hystericky věnují prakticky nepřetržitě. Vědecky střízlivý pohled na celou kauzu i pluralitu názorů nabídne právě letošní AFO. Jeden z hlavních programových bloků pojedná o rozmanitých představách budoucnosti lidstva. Na jedné straně budou stát optimistické výhledy, které zastupuje např. americký fyzik a futurolog Michio Kaku, na té druhé pak kontroverzní stránky nezasta-

„Cílem bloku bude podívat se na představy o budoucnosti lidstva optikou vědy. AFO si ovšem nebude vybírat a jakkoliv preferovat mezi utopií a dystopií. Bude mít oči doširoka otevřené a sledovat věčné napětí mezi těmito dvěma póly.“

ředitel AFO Jakub Korda

vitelného technologického vývoje související s umělou inteligencí či transhumanismem. Součástí temných dystopických vizí budou samozřejmě i možné scénáře konce světa, s nimiž současná věda operuje – ať už mezi ně patří technologické či přírodní katastrofy nebo otřepaná srážka s meteoritem.

Katastrofické vize vystřídá konopí. AFO otevře širokou diskuzi na téma marihuana jako lék a ke slovu se dostane jeden z nejpopulárnějších odborníků – profesor Lumír Hanuš z Hebrejské univerzity v Jeruzalémě. Svůj celoživotní výzkum započal v roce 1970 právě v Olomouci, po svém přesídlení do Izraele se pak velkou měrou zasadil o to, aby společnost začala zcela vážně

brát na vědomí fakt, že „tráva“ může být jedním z nejbezpečnějších medikamentů. Krom jeho vystoupení se návštěvníci festivalu dočkají projekcí několika dokumentů mapujících dramatický vývoj pohledu na tento zelený lék v průběhu věků.

V nitru zvířecích obrů

Na své si během AFO 47 přijdou i milovníci televizních přírodovědných serií. Zatímco však většina takových dokumentů sleduje chování zvířat v jejich přirozeném prostředí, AFO uvede britskou televizní sérii s názvem Do nitra obrů přírody (Inside Nature's Giants), která prezentuje dost odlišný, novátorský úhel pohledu. Výpravný seriál z produkce BBC Život, který AFO uvedlo minulý rok, reflektoval nejrůznější strategie rostlin a zvířat v boji o přežití, oproti tomu „obří“ série nabízí doslova pohled zevnitř těch největších zvířecích gigantů naší planety.

Vědci rozebírají uhynulé tvory kousek po kousku a z diváků se tak stávají pozorovatelé, již mají exkluzivní možnost velmi zblízka prozkoumat anatomii zvířecích obrů. Pečlivé a maximálně erudované bádání vede k zajímavým zjištěním odhalujícím životní mechanismy a tajemství evolučního vývoje těchto tvorů, ať už jde o velrybu, žirafu či velkého bílého žraloka.

„Progresivní série byla v roce 2009 oceněna prestižní cenou britské filmové a televizní akademie BAFTA a v současné době vstupuje již do své třetí sezóny.“

Progresivní série byla v roce 2009 oceněna prestižní cenou britské filmové a televizní akademie BAFTA a v současné době vstupuje již do své třetí sezóny. AFO má pro diváky nachystané tři epizody, které navíc osobně uvede šéfproducent série David Dugan.

Sci-fi lásky

Pakliže budou diváci během populárně-vědeckého náporu hledat místo pro relax, jejich kroky často povedou do atmosférického prostředí kaple Božího Těla na půdě Uměleckého centra UP. Hrozbu konce světa, ozdravnou marihuanu a šestimetrového žraloka rozebraného do poslední součástky nahradí ústřední soundtrack festivalu – dravé elektronické

NARVÁNO. V posledních letech můžete na AFO potkat tisíce lidí z celé republiky.

RELAX. Jedním z velkých kladů festivalu je jeho uvolněná a přátelská atmosféra.

sety trojice interpretů. Jako první vystoupí mladý talent slovenské elektronické scény Dead Janitor alias Braňo Findrik se svými zvukovými experimenty, dalším pak bude Ukrajinec Viktor Tverdochlibov žijící a tvořící na Slovensku pod pseudonymem Karaoke Tundra, jehož barvitá dramatická produkce rytmizuje i letošní festivalovou znělku. Do třetice všeho dobrého se v kapli představí brněnský hudební umělec Tom Holíč, který během svých koncertů vlastní samplu vrství a improvizovaně kombinuje s živými nástroji, ať už jde o kytaru, trubku anebo klavír.

Kromě koncertů budou doprovodnému programu festivalu dominovat i filmové projekce v prostorách RWE kina na Horním náměstí. Fanoušci si budou moci na velkém plátně po letech připomenout celou řadu kultovních sci-fi. Dojde na cyberpunkový Matrix, Spielbergovy citlivé roboty z A. I. Umělá inteligence, dystopický Londýn ze snímku Potomci lidí, romantickou sci-fi Perfect Sense i utlačované mimozemšťany z Districtu 9.

Více informací o letošním ročníku AFO najdete na www.afo.cz

Ondřej Čížek
Foto: archiv AFO

OSOBNOSTI. Do Olomouce se v dubnu sjíždějí nejen „vědecké celebrity“. Loni festival zahajoval publicista a básník Ivo Šmoldas.

Životní styl

Obezita hrozí všem dětem bez rozdílu. Jak na ni?

Je to paradoxní situace. Ačkoli nemá polovina lidstva téměř co do úst, mluví Světová zdravotnická organizace (WHO) o epidemii obezity u dětí. Pravda, toto varování se týká především USA a evropských zemí, ale to neznamená, že by se měla dětská obezita přehlížet. Naopak. Jen v Evropské unii dosahuje počet obézních dětí tří milionové hranice, v některých zemích lze dokonce o obezitě mluvit u každého třetího dítěte.

České děti přejímají západní (zlo)zvyky

Situace v Česku přitom odráží stav v celé Unii. Ročně přibude do statistik skoro půl milionu dětí, které trpí nadváhou nebo obezitou! „Dětská obezita je závažný celosvětový problém. Není jen vadou na kráse, ale je chronickou metabolickou chorobou, která má závažné následky především u rostoucího dítěte a je příčinou řady závažných onemocnění v dospělosti. Například metabolického syndromu, cukrovky, hypertenze, kloubních nebo respiračních potíží aj. Obézní děti jsou mnohem více ohroženy kardiovaskulárními chorobami než lidé, kteří ztloustnou až v pozdějším věku,“ říká

„Percentil BMI by proto neměl překročit rizikovou hranici 90 bodů. Rozmezí hodnoty percentilu 90-97 je už přitom označováno za pásmo nadváhy.“

k problematice dětské obezity doktor Dalibor Pastucha, primář pro léčebnou péči na Klinice tělovýchovného lékařství a kardiovaskulární rehabilitace při Lékařské fakultě UP a FNOL. Největší nárůst „tlustých“ dětí je přitom v posledních

letech hlavně v Anglii a v Polsku. České děti na tom ale nejsou o mnoho lépe. Je třeba si však uvědomit, že za problémy se životosprávou nemohou ani tak děti, jako jejich rodiče. Dítě neovlivňuje skladbu rodinného nákupu a toho, co najde v lednici. Stejně tak se dítě samo nezapiše do sportovního kroužku. Je tedy zejména na rodičích, aby se dítěti dostatečně věnovali a dohlíželi na pestrost jeho stravy i pohybových aktivit.

Však on z „toho“ časem vyroste

„Často se bohužel setkáváme s rozšířeným a nepravdivým dogmatem, kdy si rodiče myslí, že dítě z obezity jednoduše vyroste. To se ale většinou nestane. Určitě by se proto měli rodiče snažit změnit stravovací opatření a pohybovou aktivitu v celé rodině, nemohou očekávat úspěch, pokud se na změnách nebude podílet celá širší rodina“, včetně prarodičů. Je zapotřebí zaměřit se především na navýšení pohybové aktivity a budování pozitivního vztahu dítěte k pohybu. V rámci dietních opatření je podstatné klást důraz na pravidelnost stravy, dodržování snídaně, pitný režim bez vysokosacharidových nápojů a dostatečné množství zeleniny

s omezením nekvalitních tuků,“ popisuje MUDr. Pastucha. Návod na prevenci. Neméně důležité je docházet s dítětem na pravidelné preventivní prohlídky k praktickému lékaři, kde je důležitý index BMI dítěte. Ten se vypočítává poněkud odlišně než u dospělých, neboť dítě se stále vyvíjí. Percentil BMI by proto neměl překročit rizikovou hranici 90 bodů. Rozmezí hodnoty percentilu 90-97 je už přitom označováno za pásmo nadváhy. „Tento okamžik by měl být takový první varovný prst. Ještě sice není nutné chodit do specializované poradny, ale rodiče by měli

„Důležitá je tedy především prevence a pozornost rodičů, kteří jsou často schopni neduhy svých potomků přehlížet nebo tolerovat.“

být lékařem upozorněni, že jejich dítě je v pásmu nadváhy a že by měli dbát na dostatek pohybu potomka a jeho stravovací návyky,“ dodává Pastucha.

Dívky hubnou v pubertě

Rozdíl ve výskytu obezity mezi dívkami a chlapci je především v adolescentním věku, kdy u dívek je její výskyt daleko menší než u chlapců a v posledních letech stále klesá. V mladším věku rozdíly mezi pohlavími téměř nenajdeme. „V adolescenci je u dívek pokles způsoben mj. trendy, jež vyznává moderní společnost a jejími požadavky na štíhlou postavu. Z druhé strany tato skutečnost úzce souvisí s větším výskytem mentální anorexie a bulimie,“ varuje doktor Pastucha. Rozdílná jsou rovněž rizika, která mužům a ženám hrozí. Zatímco u mužů souvisí obezita s větším rizikem kardiovaskulárních onemocnění, vůči kterým jsou ženy chráněny díky pohlavním hormonům, objevují se u žen poruchy plodnosti nebo polycystické potíže.

Důležitá je tedy především prevence a pozornost rodičů, kteří jsou často schopni neduhy svých potomků přehlížet nebo tolerovat. A v případě, že už zašla situace příliš daleko, je třeba se neprodleně obrátit na specializované pracoviště, kde vám pomůže celá řada odborníků. Na boj s obezitou není nikdy pozdě.

Ondřej Martínek

Foto: uabnews.blogspot.com

Málo pohybu a jednotvárná strava bohatá na sacharidy – to jsou hlavní příčiny obezity u dětí.

Rektor ocenil nejlepší sportovce ➔

Celkem šestnáct sportovců ocenil rektor univerzity při výročním udílení cen, které proběhlo koncem února v Aule Právnické fakulty. Prvních pět příček přitom obsadily studentky Fakulty tělesné kultury – Lenka Benedíková, Tereza Diepoldová, Tereza Votavová a sestry Markéta a Zuzana Svozilové.

Úspěšný turnaj k Mezinárodnímu dni studentstva

Důstojnou oslavu sportovců vysokých škol osmi přihlášených družstev byl 51. ročník Mezinárodního turnaje ve volejbalu uspořádaný Akademik sport centrem ve Sportovní hale UP v polovině listopadu. Soutěž zařadil rektor UP profesor Miroslav Mašláň.

Bojovností a nadšením dokázali sportovci univerzit udržet vysokou úroveň soutěže. První a třetí místo obsadily ostravské fakulty, druhé a čtvrté místo fakulty z Olomouce. Za zmínku stojí také všestranná angažovanost paní doktorky Aleny Orlové, která se zúčastnila všech ročníků ve všech funkcích, tj. jako hráčka, jako trenérka a posléze jako organizátorka celého turnaje. Všichni účastníci odjízďeli v dobré náladě s příslibem účasti v příštím roce.

-asc-, foto Marek Otava

Paralympijský školní den aneb Jde to i jinak

Zahrát si basketball na vozíku, naučit se základy asistence zrakově postižených a další aktivity, které seznamují se světem zdravotně postižených, si mohli v prosinci vyzkoušet studenti Gymnázia Čajkovského v Olomouci, kde pro ně Fakulta tělesné kultury připravila Paralympijský školní den pod názvem „Jde to i jinak“.

Na organizaci se tentokrát podíleli i zahraniční studenti Fakulty tělesné kultury,

a proto mohl být letošní program veden poprvé v angličtině a španělštině – v jazycích, které gymnazisté studují ve specializovaných sekcích. Akce, jejímž cílem je změna postojů k osobám se zdravotním postižením, má již šestiletou tradici a je podporována Mezinárodním paralympijským výborem. Video reportáž z paralympijského dne můžete zhlédnout na univerzitním YouTube kanále.

-red-, foto archiv OK

Mezi nejlepšími sportovci jsou zástupci Sportovního klubu UP

Na nejvyšších příčkách 46. ročníku ankety o nejlepšího sportovce olomouckého okresu se umístili členové Sportovního klubu UP.

V kategorii jednotlivců se stal vítězem loňský mistr světa i Evropy ve sjezdu na divoké vodě Tomáš Slovák z oddílu kanoeistiky SK UP.

Mezi kolektivů se na prvním místě umístily volejbalistky UP, stříbrné v loňské extralize i Českém poháru. Nejlepším v juniorské kategorii zdravotně postižených sportovců byl vyhlášen judista Michal Motrinec, rovněž z SK UP Olomouc.

Slavnostní vyhlášení výsledků ankety o nejlepšího sportovce proběhlo 6. února na olomoucké radnici. Vyhlášení nejlepších sportovců a kolektivů organizuje olomoucké regionální sdružení Českého svazu tělesné výchovy, které přijímá nominace od tělovýchovných jednot, klubů a sportovních novinářů.

■ Lenka Benedíková

FTK, 2. ročník

sportovní disciplína: házená

Lenka Benedíková hraje interligu házené žen. V sezóně 2011/2012 se účastnila předkola Ligy Mistrů, postoupila do 3. kola Poháru vítězů pohárů, a vyhrála Český pohár. V uplynulé sezóně byla rovněž finalistkou Českého poháru.

■ Tereza Diepoldová

FTK, 3. ročník

sportovní disciplína: cyklistika

Handicapovaná cyklistka Tereza Diepoldová je objevem letošní sezóny. Aktuálně druhá žena světových tabulek UCI si na své konto v uplynulé sezóně připsala celkové druhé místo ve Světovém poháru, vybojovala tři vítězství v Evropském poháru a na žádném ze závodů, kde startovala, neskončila hůře než třetí.

■ Tereza Votavová

FTK, 3. ročník

sportovní disciplína: cyklistika

Mezi největší úspěchy reprezentantky České republiky na horských kolech v poslední sezóně patří 7. místo na Mistrovství světa ve Fourcrossu, 1. místo na Platzangst Downhill endurance a 10. místo v celkovém pořadí Světového poháru za rok 2011 ve Fourcrossu.

■ Markéta Svozilová

FTK, 2. ročník

sportovní disciplína: plavání s ploutvemi, cyklistika

Reprezentantka v plavání s ploutvemi, je mistryní České republiky v roce 2011 a dvojnásobnou Akademickou mistryní ČR pro rok 2011. Plavkyně zvítězila také na závodu Světového poháru v Itálii a obsadila 2. místo na Světovém poháru v Maďarsku. Kromě plavání s ploutvemi sklízí úspěchy rovněž v cyklistice – byla druhá na Mistrovství ČR 2011 v bodovacím závodě dvojic a stejné místo obsadila ještě ve stíhacím závodě jednotlivců.

■ Zuzana Svozilová

FTK, 4. ročník

sportovní disciplína: plavání s ploutvemi

Od roku 2004 je členkou reprezentačního týmu v plavání s ploutvemi. Dvojnásobná mistryně ČR v roce 2011 překonala český rekord na 400, 800 a 1 500 m. Získala tři zlaté medaile na tratích 800 m a 400 m na závodech Světového poháru v Itálii, ve Španělsku a v Rakousku. Trojnásobná Akademická mistryně ČR zakončila sezonu na Mistrovství světa v Maďarsku účastí ve finále na 400 m.

-lsk-

-red-

OHLEDNUTÍ

Podívejte se na nové propagační spoty

V posledním roce se „roztrhl pytel“ s různými propagačními spoty lákajícími ke studiu na fakultách univerzity či na jednotlivých katedrách. Posledními přírůstky do audiovizuální prezentace oborů jsou kreativní spoty Fakulty tělesné kultury a Katedry žurnalistiky při Filozofické fakultě.

Radost z pohybu v klipu

V rámci zlepšení fakultních public relations se na začátku letošního kalendářního roku začalo pracovat na novém spotu, kterým se Fakulta tělesné kultury bude prezentovat jak uchazečům, tak i široké veřejnosti. Autorem klipu je student žurnalistiky Lukáš Masner, který společně s týmem spolupracovníků myšlenku videoklipu o FTK vdechl život. Světovou premiéru si tento promo klip odbyl na slavnostním galavečeru fakulty k oslavám dvaceti let od jejího založení počátkem listopadu.

Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého

nalistiky Lukáš Masner, který společně s týmem spolupracovníků myšlenku videoklipu o FTK vdechl život. Světovou premiéru si tento promo klip odbyl na slavnostním galavečeru fakulty k oslavám dvaceti let od jejího založení počátkem listopadu.

Klip je koncipován tak, aby vyjadřoval rozmanitost fakulty, demonstroval, co vše může student během studia zažít, a dal divákovi nahlédnout do fakultních prostor – jak do učeben a sportovních zařízení, tak do laboratoří nebo menzy. „Je v tom dynamika, radost, optimismus. Kdybych se rozhodl, kam mám jít jako maturant, myslím, že by mě to ovlivnilo,“ okomentoval výsledek práce studentů děkan fakulty Zbyněk Svozil.

Žurnalistika láká na Lady Gaga

Za vznikem promo videa Katedry žurnalistiky stál Marek Partyš, autor veleúspěšného spotu Univerzity Palackého, jenž na YouTube vidělo téměř sto tisíc lidí. Zhruba dvouminutový klip představuje magisterské studijní programy Mediální studia, Kulturní studia a Komunikační studia,

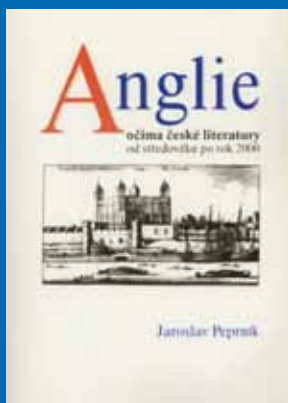
Kreativní spot Katedry žurnalistiky FF UP

kteří nabízí právě Katedra žurnalistiky Filozofické fakulty ke studiu. Marek Partyš si ve videu vzal na paškál snad všechny výrazné symboly pop kultury – Lady Gaga, Simpsonovy, moderní komunikační technologie i trávení času u televize. Spot se tak snaží přivést mladé lidi ke studiu fenoménů, které nás dnes a denně obklopují prostřednictvím masových médií a určují směr naší společnosti. Kreativní spot můžete zhlédnout společně s dalšími videi na univerzitním YouTube. -mar-

Ex libris Univerzity Palackého

Univerzita představuje vybrané publikace ze své produkce

Anglie očima české literatury od středověku

Jaroslav Peprník, 491 stran

Excerpce asi 500 děl z české knižní literatury (románů, poezie, memoárů a deníků, starých kronik, kulturně-historických úvah) z období půl tisíciletí poskytla tisíce zmínek o anglicky mluvících zemích, které dohromady vytvářejí mozaiku znalostí Anglie a představ o ní a jejích obyvatelích. Jedná se o příspěvek k historii vztahů mezi českými zeměmi a cizinou, který dokládá, že zájem o anglicky mluvící země je u nás již starého data a že naše země se vždy klonily k západní oblasti civilizace.

Barokní malířství v Olomouci

Milan Togner, 184 stran

Monografie je prvním souborným zpracováním dějin olomouckého barokního malířství. Práce je členěna do devíti kapitol zahrnujících jak svobodné malíře ve službách olomouckých biskupů, tak i malíře olomouckého malířského cechu. Významná pozornost je věnována i baroknímu sběratelství v Olomouci a zdejší barokní grafické produkci. Důraz je přitom položen na zakladatelskou osobnost Martina Lublinského. Publikace nedávno zesnulého významného historika Milana Tognera vyšla v roce 2008.

Čtení (nejen) o ruce

Pavel Maňák, 124 stran

Kniha pojednává o historii chirurgie ruky, o osudech některých osobností, které se zasloužily o rozvoj oboru, o úrazech rukou a současných možnostech jejich chirurgické rekonstrukce. Zdůrazňuje funkci ruky jako smyslového orgánu a představuje vynález Braillova slepeckého písma a Lormovy prstové abecedy pro dorozumívání hluchoslepých. Několik kapitol je věnováno chorobám, se kterými se nejčastěji setkávají praktičtí lékaři a ambulantní chirurgové. Jedna kapitola se zabývá medicínskou a etickou problematikou transplantací ruky.

Manažerské dovednosti I.

Lenka Cimbalníková, 268 stran

Text učebnice s podtitulem Vybrané manažerské dovednosti + 50 manažerských cvičení a testů se zaměřuje na manažerské dovednosti spojené se sebepoznáním, sebeřízením, řízením organizace a vedením lidí. Pojmy jako osobnost manažera, cílový management, time management, delegování, vedení porad, řízení změny či týmová práce jsou v knize velmi podrobně vysvětleny. Monografie je tak vhodná nejen pro studenty, ale také pro začínající manažery.

Všechny publikace lze zakoupit online na www.e-shop.upol.cz

Ochutnávka (nejen) z univerzitních akcí

V průběhu roku Univerzita Palackého pořádá nebo zaštiťuje řadu kulturních, sportovních a společenských akcí, jež svým rozsahem dalece přesahují hranice města a kraje. Máme pro vás tedy pár tipů na události, které byste si neměli nechat ujít...

ACADEMIA FILM OLOMOUC

Konec světa v následujících týdnech a měsících asi nepřijde. To, co se naopak blíží zcela nezadržitelně, je 47. ročník mezinárodního festivalu populárně-vědeckých filmů Academia film Olomouc (AFO).

Divákům nabídne různé pohledy na možný konec světa. Utopické či dystopické scénáře a komplikovaný vztah mezi vědou a náboženstvím si přijďte vychutnat **17.–22. dubna**. Festival připomene 300 let od narození francouzského filozofa a jednoho z prvních teoretiků výchovy Jeana-Jacquesa Rousseaua a rozpoutá jistě živou diskuzi na téma využití konopí v oblasti zdravotnictví. Do Světové soutěže letos filmoví tvůrci přihlásili více než 200 snímků, 17 z nich zabývá o Cenu za nejlepší světový populárně-vědecký film. www.afo.cz

MUSIC OLOMOUC

Polystylový a polyžánrový festival soudobé české a světové experimentální, jazzové a alternativní hudby konce 20. a počátku

21. století, za kterým stojí Katedra muzikologie Filozofické fakulty, letos proběhne již počtvrté, a to ve dnech **23. dubna–2. května**. Festival je každoročně tvořen několika stylově, žánrově nebo tematicky specializovanými koncerty. Je specifický svou žánrovou a stylovou otevřeností, sahající od spektrální hudby až po postmodernu, od etnických hudebních inspirací až po jazz, a dále tím, že se každoročně zaměřuje na skladby zkomponované v posledním dvacetiletí. www.musicolomouc.cz

EKOLOGICKÉ DNY OLOMOUC

Setkání pro všechny, kteří mají zvědavé otázky raději než radikální odpovědi. Zastavení, zamyšlení, setkání s přáteli i s vědci i veselou jarmareční atmosférou nabídnou Olomoučanům každoroční Ekologické dny Olomouc, které se odehrávají **20. dubna–1. května**.

Leitmotivem letošního ročníku bude věčné tajemství lidské přirozenosti – odvěká otázka, na kterou existuje nekonečné množství odpovědí. www.slunakov.cz

DIVADELNÍ FLORA

V polovině května ožije Olomouc divadlem – ve dnech **10.–20. května** bude ve městě probíhat 16. ročník festivalu Divadelní Flora, a to na několika scénách – v divadle K3 a divadelním šapitó v Uměleckém centru UP, v S-cube a také v Moravském divadle. Část doprovodného programu pak proběhne v Jazz Tibet Clubu. Šestnáctá Divadelní Flora představí tři linie – počtu režiséru Janu Mikuláškoví, přeshraniční projekt Power Visehrad Dance a Divadlo Komédie. Návštěvníci se tak mohou těšit na Divadlo Petra Bezruče, Divadlo DNO, brněnskou Redutu, ostravské Národní divadlo Moravskoslez-

ské či improvizací soubor VOSTO5. V rámci doprovodného programu proběhnou koncerty, improshow, filmové projekce nebo taneční workshopy. www.divadelniflora.cz

OLOMOUCKÝ ½MARATON

Pokud toužíte v potu tváře překonávat své limity, právě pro vás je tou správnou sportovní akcí třetí ročník olomouckého běžeckého festivalu. Na startovní čáru zakleknou stovky běžeckých nadšenců **23. června** na Horním náměstí v 19 hodin. Kdo by se na trati sám bál, může se nechat doprovodit kolegy z práce, přáteli či nepřáteli. V počtu čtyř běžců vznikne družstvo, které své síly

poměří proti konkurenci při štafetovém běhu. Netrénovaným běžcům bude vyhovovat běh na 10km. Silné emoce po dokončení „krátkého“ závodu nebudou o nic méně vzrušující, než při doběhu celé trasy. Strýčky, babičky a neteře je možné hecovat v rámci nesoutěžního rodinného běhu na 2,5 km. www.olomouckypulmaraton.cz

SVÁTKY MĚSTA OLOMOUCE

K tradičnímu průvodu ke cti svaté Pavliny, jehož se účastní také představitelé Univerzity Palackého, se přidají další zajímavé kulturní akce: Horní náměstí ožije řemeslným jarmarkem, gastronomickým festivalem krajových specialit a vojáky ve zbrani. Tradiční součástí oslav města se stal koncert na Horním náměstí: letos uvede do mdlob davy svých fanynek krasavec Vojta Dyk s kapelou B Side Band. Třídenní oslavy historie města jsou naplánované **od 29. června do 1. července**. www.olomouc.eu

LETNÍ ŠKOLA SLOVANSKÝCH STUDIÍ

Intenzivní kurzy českého jazyka určené zahraničním zájemcům s doprovodným kulturním programem proběhnou **od 23. července do 18. srpna** na Filozofické fakultě. Letní škola nabízí dle individuálního zájmu také kurzy dalších slovanských jazyků, zejména ruštiny a polštiny. V rámci doprovodného kulturního programu čeká na desítky zájemců z celého světa filmový klub, divadelní workshop nebo výlet do Prahy. Pořadatelem školy je již do roku 2007 Filozofická fakulta Univerzity Palackého. <http://lss.upol.cz>

COLORES FLAMENCO

Vášeň, hudba, tanec – v srpnu vtrhne do poklidných hanáckých vod festival flamenca a rozpálí město do žhava! Colores Flamenco – Mezinárodní festival flamenca a španělské kultury. Naleštěte taneční botky, navléknete volány, zopakujte základní kroky... a čekejte na termín **9.–12. srpna**! Milovníci španělské kultury se mohou těšit na špičkové umělce, zajímavé filmy, dobré jídlo a spoustu dalšího programu, který na několik letních dní zahálí město do španělských rytmtů, chutí a vůní. www.flamencool.cz

DNY EVROPSKÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Otevřené památky, přednášky, výstavy, řemeslný jarmark a kulturní program na Horním náměstí v Olomouci přinesou Dny evropského dědictví ve dnech **8.–9. září**. Veřejnosti jsou tradičně zpřístupněny také některé budovy Univerzity Palackého. Navštívit tak můžete Rektorát UP (bývalý proboštský palác) či Umělecké centrum UP, které je sídlem uměnovědných oborů na univerzitě. www.olomouc.eu

připravili L. Skácelíková a O. Martínek

Osobnosti na UP

Umělci, vědci, novináři, teologové i politici

Valerie Gail Raymond

Velvyslankyně Kanady představila programy pro mladé

Její excelence Valerie Gail Raymond, velvyslankyně Kanady v České republice, navštívila 1. listopadu 2011 Univerzitu Palackého. Společně s mluvčím ambasády Michaellem Vlčkem představili zástupcům vedení univerzity kanadské programy, jež jsou aktuálně věnovány studentům a mladým lidem z České republiky.

David Hrbek

Setkání s Davidem Hrbkem a zářícími drahokamy

V rámci pravidelných setkání se současnými českými spisovateli přijal pozvání Katedry českého jazyka a literatury při Pedagogické fakultě olomoucký rodák David Hrbek. Spisovatel, který je známý také jako organizátor kulturního života a moderátor talkshow a Scénických rozhovorů v pražském Švandově. Autorské čtení a besedu inspirovala Hrbkova prozaická prvotina „Dvacet zářících drahokamů“. Autobiografické, vzpomínkové laděné texty, jejichž děj se odehrává v Olomouci, byly původně publikovány na autorově blogu na iDNES.cz.

Eda Kriseová

Martin Hilský

Spisovatelka Eda Kriseová vzpomínala na Havla a cesty po Indii

Pedagogická fakulta hostila také českou novinářku a prozaičku Edou Kriseovou. V olomouckém Café '87 hovořila o svých cestách, jež podnikala ve druhé polovině šedesátých let minulého století, i o nedávných putováních po Indii a Africe. V průběhu večera mluvila Eda Kriseová také o normalizaci, kdy publikovala pouze v samizdatových a exilových nakladatelstvích. Vzpomínala i na úzkou spolupráci s bývalým prezidentem a dramatikem Václavem Havlem.

Jaromír Nohavica

Nigel Bellingham

Na padouchy (nejen) v divadelních hrách upozornil Martin Hilský

Profesor Martin Hilský v aule Fiozické fakulty „představil“ významné Shakespearovy padouchy: na základě úryvků ze Shakespearových dramát charakterizoval hlavní tři typy zloduchů, na které můžeme narazit i v dnešní době. Fascinující přednášku s názvem „Geneze zla: Shakespearovi padouši“ si přišly vyslechnout desítky zájemců. Profesor anglické literatury přeložil více než dvacet Shakespearových her. Je nositelem

Tomáš Halík

řady ocenění: prezident Václav Klaus jej mj. vyznamenal Medailí Za zásluhy o stát v oblasti kultury a školství.

Jarek Nohavica: Slezské písně dobře neznáme!

Písníkář, textař a básník Jaromír Nohavica přednášel na Filozofické fakultě o sto dvanáct let staré básnické sbírce Slezské písně. Sedmdesáti básním se věnuje více než třicet let. Při rozboru tří básní došel k překvapivým závěrům: z jeho, často nepřímých, důkazů vyplynulo, že Maryčku Magdonovu Petr Bezruč pouze opisoval, markýz Gero v básni „Setkání“ není arcivévoda Bedřich a báseň „Hrabyň“ není v originále o místě Hrabyň a nevystupuje v ní farář Bém. Ojedinělé dílo, které nemá svým vznikem ani dalším osudem v české literatuře obdobu, nenapsal podle něj jeden člověk.

Ředitel Britské rady Nigel Bellingham na UP

Při příležitosti znovuotevření Britského centra Knihovny Univerzity Palackého v jeho nově vybudovaných prostorách přivítal rektor Miroslav Mašláň také ředitele Britské rady v ČR Nigela Bellinghama. K diskusi o možnostech další spolupráce se v rektorské pracovně poté setkal s prorektorem Vítem Voženílkem, ředitelkou Knihovny UP Danou Lošťákovou a vedoucím Britského centra Martinem Štěrbou.

Tomáš Halík definoval klíčové hodnoty křesťanství

Český religionista, katolický teolog, kněz, psycholog a sociolog náboženství profesor Tomáš Halík přednášel v předvečer výročí listopadových událostí v aule Filozofické fakulty. O křesťanských hodnotách mluvil těsně předtím, než v kostele Panny Marie Sněžné celebroidoval studentskou mši. „Křesťanství je podepsáno na typu naší civilizace daleko hlouběji, než si myslíme. Participují na něm a žijí z jeho hodnot i ti, kteří mají odstup od církevního křesťanství, ti, kteří se považují za agnostiky nebo za ateisty,“ řekl při té příležitosti Tomáš Halík.

Ministr spravedlnosti: reforma je nutná

O reformních krocích v justici hovořil na Právnické fakultě ministr spravedlnosti Jiří

Politici zamířili na Univerzitu Palackého

Pospíšíl. Komentoval současnou ministerkou strategii, jejíž filozofií je zkvalitnit legislativu a podmínky, za nichž soudci pracují. Připravované změny mají směřovat k výkonnějšímu a efektivnějšímu systému. I v této souvislosti se zmínil o zřízení týmu žalobců, který by se měl věnovat boji s korupcí a organizovanou kriminalitou. Nově vzniklá elitní skupina by měla nahradit Vrchní státní zastupitelství v Olomouci a Praze.

Budeme někdy absolutně bohatí? Beseda se členy NERVu

Inspirativní setkání se členy Národní ekonomické rady vlády ČR připravila Katedra aplikované ekonomie. Své vize představili studentům Jiří Rusnok a Tomáš Sedláček. Konkurenceschopnost představuje podle Jiřího Rusnoka jedno z klíčových témat budoucnosti, a je proto nezbytné odpovědně stanovit, jak se ČR uplatní v mezinárodní dělbě práce nejen dnes, ale i v horizontu příštích desetiletí. Upozornil na zhoršující se kvalitu zákonů, vzdělanosti, negativní trendy v oblasti „čistoty“ státních zakázek. Vystoupení členů NERVu pokračovalo diskusí se studenty.

Investigativní novinář: politici „spolupracují“ s mafií

O tom, jak se dělá pátrací žurnalistika, hovořil v listopadu na půdě Filozofické fakulty Jaroslav Kmenta. Mluvil o práci, jejímž výsledkem bývá odhalená korupční činnost či propojení mafií s politiky. „Investigativním novinářem se člověk může stát až po mnoha letech práce, kdy získá zkušenosti, zdroje informací, přehled a patřičné dovednosti. Takový novinář využívá veškeré otevřené databáze informací, je vytrvalý a důsledný,“ vypočítal redaktor MF Dnes. Jaroslav Kmenta získal v roce 2010 prestižní cenu K. H. Borovského za dlouhodobou a důslednou investigativní žurnalistiku.

Tři králové na své pouti navštívili rektora

Dobu vánočních svátků uzavřel tradiční příchod Tří králů. Jedna ze skupinek kolledníků, které bylo možné v olomouckých ulicích potkat v týdnu od 1. do 8. ledna, navštívila také rektora Miroslava Mašláňe a jeho nejbližší spolupracovníky a požádala o příspěvek do zapečetěné kasičky. Charita Olomouc, která Tříkrálovou sbírku ve městě zastřešuje, využije získané prostředky na

rozvoj služeb pro seniory i lidi s tělesným handicapem a také na přímou pomoc lidem, kteří se ocitli v těžké životní situaci.

Jiří Grygar: O původu života z vesmírné perspektivy

Sérii přednášek kurzu Současná chemie zahájil 15. února astrofyzik Jiří Grygar. Do posledního místa zaplněná aula Přírodovědecké fakulty potvrdila, že vystoupení vynikajícího popularizátora vědy provází neutuchající zájem napříč generacemi. Jeho výklad o vývoji vesmíru nabídl fascinující „nekonečný“ příběh lidského poznání a poznávání. Orientaci ve vědecky zasvěceném rozboru „vesmírných“ souvislostí přitom umožnily nejen předkládané objektivní důkazy a fakta bez matoucích spekulací, ale i glosátorský nadhled přednášejícího.

Od kovalentních interakcí k počítačovým návrhům léků

Přestože povědomí o nekovalentních interakcích je i v odborném okruhu lidí velmi omezené, neexistuje jediný významný proces, který by v živém prostředí probíhal a nebyl od počátku do konce nekovalentními interakcemi ovlivněn. Právě o nich hovořil významný český vědec v oboru Fyzikální chemie profesor Pavel Hobza, nositel České hlavy z roku 2008 za objev nepravé vodíkové vazby působící na Katedře fyzikální chemie a v Regionálním centru pokročilých technologií a materiálů Přírodovědecké fakulty. Svou přednášku pronesl k počtě J. L. Fischera v únoru v rámci Akademických dnů UP.

Místopředsedkyně vlády představila legislativní novinky

O novinkách v legislativním procesu hovořila počátkem roku na Právnické fakultě Karolína Peake, místopředsedkyně Vlády ČR. Právnička a politička navštívila Univerzitu Palackého v rámci cesty po Olomouckém kraji. Podle jejích slov byla přednáška i následující debata se studenty fakulty velmi pestrá. „Tato diskusní setkání budu opakovat častěji. Ukázalo se totiž, že diskuse s mladými lidmi je smysluplnější, než některé neplodné debaty na naší vrcholové politické scéně,“ sdělila. Za doprovodu svých poslaneckých kolegyně navštívila vicepremiérka také CARITAS – Vyšší odbornou školu sociální Olomouc a arcibiskupa olomouckého.

připravila Lenka Skácelíková

Jiří Pospíšil

Tomáš Sedláček, Jiří Rusnok

Jaroslav Kmenta

Tři králové na UP

Jiří Grygar

Pavel Hobza

Karolína Peak

Život na cestě

aneb Čtyřicet tisíc kilometrů, sedm měsíců a jedno embéčko

Absolvent psychologie Masarykovy univerzity v Brně, nyní student doktorského studia Fakulty tělesné kultury UP, věnující se sportovní psychologii, se vydal se svým bratrancem na cestu kolem světa. Touha po svobodě, nezávislosti, která zvítězila i přes počáteční nedůvěru nejbližšího okolí, přinesla oběma dobrodruhům samozřejmě spoustu zážitků a cenné zkušenosti. „Doporučil bych tuto cestu každému, kdo má odvahu vyrazit. Za sebe říkám: nejnáročnější je odjet,“ říká Michal Vičar.

Jak vznikla myšlenka uskutečnit tuto cestu?

Asi před čtyřmi lety, když jsme s bratrancem Martinem trénovali na horostěně. Oba se totiž věnujeme lezení po skalách. Potom jsme šli na pivo a asi tak po pátém nás napadlo, že bychom mohli objet zeměkouli. Shodli jsme se na tom, že by bylo super uskutečnit tuto cestu starým autem, mj. proto, že by nás to moc nestálo. I my jsme se tehdy tomuto bláznivému nápadu smáli. Přestože ani jeden z nás nerozuměl autům a motorům, následující den ráno jsme se rozhodli ideu zrealizovat.

Kolik času jste věnovali přípravám?

Asi rok a půl. Posledních osm měsíců jsme se cestě věnovali intenzivně. Snažili jsme si zjistit veškeré potřebné informace o vízech, cestách, převozech auta přes oceán a zajistit si také mediální pozornost a poté i sponzory. Totiž především díky sponzorům jsme mohli cestu kolem zeměkoule podniknout, neboť na účtech jsme v té době měli zhruba mínus osm tisíc korun.

A embéčkem jste jeli, protože to bylo levné...

Pořídil si embéčko je dnes skutečně levná záležitost. Koupíte jej asi za 15 tisíc, a když do jeho oprav investujete dalších asi 20–30 tisíc korun, můžete vyrazit. Důvodem bylo ale i to, že tento stroj je natolik jednoduchý, že jej kdekoli na světě není problém nechat opravit. V případě moderních aut plných elektroniky to až tak snadné není. Za veškeré opravy za cestu kolem světa jsme proto dali asi 10 tisíc korun. Pro srovnání: na cestě

jsem potkali Američana, který jel podobnou trasu Land Roverem. Když se mu pokazila převodovka, zaplatil za její opravu přes 200 tisíc korun... Naše „tisícovka“ je navíc tradiční české auto s pěkným designem. A k důvodům, proč jsme zvolili tento typ auta, přidám ještě jeden bonus: embéčko, pokřtěné na Julii, přitahovalo všude na světě velkou pozornost místních lidí, což nám hodně ulehčovalo například komunikaci s policií či celníky. Když jsme někde zaparkovali, lidé za námi a Julií přicházeli, na všelicos se vyptávali nebo nás rovnou zvali k sobě domů. My jsme tak velmi přirozeně mohli pronikat do života místních.

Co vás na cestě nejvíc překvapilo, na co do dneška vzpomínáte?

Na to, že to s námi Julie vydržela! Zážitků máme obrovské množství a mnohé z nich jsem prožíval hodně intenzivně. Například když nám nechtěli Julii pustit devět dní v USA z přístavu a mimo jiné ji zavřeli do karantény. Nezapomenutelná byla i amurská dálnice na východě Sibiře, která spíše připomínala naši polní cestu, nebo Údolí smrti, nejteplejší místo Ameriky, kde nás stihla sněhová vánice. Úžasná byla i plavba po Karibských ostrovech. V mé mysli převažují tedy vesměs pozitivní zážitky, z nichž mnohé jsem popsal ve své knížce „Embéčkem kolem světa“. Ať už lidé žijí v Americe, Rusku nebo v Kolumbii, většina z těch, které jsme potkali, byla velmi přívětivá.

Jak vaše cesta probíhala?

Vyrazili jsme z Olomouce a téměř celou dobu jsme se jednoduše drželi východní-

ho směru. Jeli jsme přes Polsko, pobaltské státy, skrz celé Rusko do Vladivostoku, pak do Jižní Koreje a následně do USA, Mexika, Guatemaly, Hondurasu, Nikaraguy, Kostariky, Panamy, Kolumbie, Venezuely, Brazílie, Guayany. Odtud jsme se přes oceán vydali zpět do Belgie. Z Belgie do České republiky, do Olomouce, to už bylo, co by kamenem dohodil... Za sedm měsíců jsme celkově najeli asi 40 tisíc kilometrů.

Která oblast vás nejvíc zaujala? Viděl jste nějaké místo, kde byste si řekl: tak tady bych rád strávil více času?

To bych si řekl asi o každém místě, kde jsme se zastavili. Každý stát stojí za to navštívit a nějakou dobu v něm pobýt. Jenže to by člověk nebyl na cestě sedm měsíců, ale několik let, ne-li celý život. Velmi se mi ale líbilo například v Jižní Koreji, která je od nás kulturně naprosto odlišná. Vinou seriálu M.A.S.H. jsem původně měl o této zemi velmi zkreslenou představu; Korea na mne zapůsobila jako takové asijské Švýcarsko – na jedné straně je v této zemi překrásná příroda, na straně druhé je technologickou velmocí. Vše v této zemi funguje jako na drátkách, lidé jsou tam velmi vzdělaní a pracovití. A v neposlední řadě mi zachutnala i tamní kuchyně...

Co vám cesta kolem světa dala?

Člověk by si řekl, že jsem měl spoustu času např. k tomu, abych si utřídil myšlenky. Ano, to je pravda, ale musím k tomu dodat, že po návratu domů se vše vrátilo do zaběhnutých kolejí. Člověk se jednoduše každodenním problémům a shonu těžce brání. Naším krédem však bylo, že sny jsou od toho, aby se žily. A my jsme si náš sen splnili. Už jen to vědomí, že když si za něčím jdete, tak toho můžete dosáhnout, mě v životě posiluje. Cesta kolem zeměkoule byla skutečně úžasná zkušenost.

Doporučil bych ji každému, kdo má odvahu vyrazit. Za sebe říkám, nejnáročnější je odjet. Pak už je to legrace...

*ptala se Milada Hronová,
foto archiv Michala Vičara*

Z Olomouce do Indie s krosnou na zádech

Andrea Blažková a Klára Večeřová jsou studentky druhého ročníku oboru Mezinárodní sociální a humanitární práce při Vyšší odborné škole sociální CARITAS a CMTF UP. V době, kdy většina studentů začíná chodit na přednášky letního semestru, ony absolvují tří a půl měsíční praxi v rozvojových oblastech Indie. Postupně budou působit ve čtyřech organizacích, které v Indii poskytují tamním obyvatelům sociální pomoc.

Jaké organizace v rámci svého pobytu navštívíte?

Andrea: Budeme působit ve čtyřech organizacích, které se zabývají například svépomocnými skupinami a zplnomocňováním lidí.

Klára: První zastávkou je kmenová komunita Kathkari. Je to téměř vyloučená komunita. Když v Indii ještě fungoval kastovní systém, oni patřili k nedotknutelným. Budeme v organizaci Bethánských sester, které nabízejí místním dětem vzdělávání a pro ženy realizují svépomocné skupiny, kde jim třeba radí, jak začít s drobným podnikáním.

Andrea: Svépomocná skupina funguje jako klub 10–20 chudých lidí. Klientky si vyměňují zkušenosti a spoří peníze. Za malý úrok si potom můžou vzít jednotlivci úvěr a koupit si třeba slepici. Usilují tak o ekonomickou nezávislost. Svépomocné skupiny fungují i u nás, ale trochu jinak. Tím, že s někým sdílíš svoje utrpení, je tvoje utrpení menší.

Klára: Poté budeme v jedné bombajské organizaci, která pracuje s dětmi ulice. Mají po Bombaji několik domků a nabízejí dětem ubytování a jídlo. Je to dost podobné našim S.O.S. vesničkám.

Andrea: V Indii je to jiné než v České republice. Tady neexistují „děti ulice“ v pravém slova smyslu. Tam unášejí děti z vesnic do měst, nutí je žebrot nebo dělat prostituci. Nemají kam jít. Ta organizace jim zabezpečuje „normálnější“ život.

Klára: Další organizací je H.O.P.E., která se zaměřuje na svépomocné skupiny pro ženy. Mají zde hodně rukodělných kroužků, pletou košíky, batikují, a pak to můžou prodávat. Poslední organizací je Jana Jagran. Ta se zabývá podporou pasteveckých komunit.

Co přesně bude náplní vaší práce?

Andrea: V organizacích, kde jsou děti, budeme pravděpodobně učit angličtinu. Ženy mnohdy neumí anglicky, takže se budeme snažit domluvit rukama nohama. Základní fráze se naučíme, ale budeme se spíš snažit pozorovat, jak organizace funguje, a pokusíme se i navázat nějaký bližší kontakt s klientkami. Já chci psát bakalářskou práci o svépomocných skupinách, takže na místě možná provedu i nějaký výzkum.

Klára: Holčám, které tam byly loni, organizace zadala udělat rozhovory s klientkami. Díky tomu se jim naskytla výborná příležitost seznámit se s jejich životními příběhy. Možná nám dají na starost něco podobného.

Jak jste se k projektu dostaly?

Klára: Pro každého studenta našeho oboru je povinné, aby vyjel někam do zahraničí.

Andrea: Ve výběru jsou země jako Slovensko, Ukrajina, Rumunsko, ale i exotičtější jako je Indie nebo Uganda. My jsme si vybraly Indii, protože nás zajímají rozvojové projekty. Chceme taky poznat jinou kulturu, to by se nám na Slovensku nepodařilo.

Klára: Těším se na ten šok. Bude to něco jiného.

Andrea: Já se těším na rozvojové projekty. Bude hodně dobré vidět, jak fungují a potom je rozvíjet dál v praxi.

Myslíte, že něco z toho budete schopné aplikovat po návratu do Česka?

Andrea: Možná principy fungování svépomocných skupin, protože ty v Česku nejsou tak rozvinuté. Je tady víc skupin než jen anonymní alkoholici, například migranti mají vlastní svépomocné skupi-

ny. Ale není to u nás dobře zajištěné, protože to není ani tak potřeba. Nebo máme pocit, že to není potřeba.

Klára: Říkala jsem si, že bych se ráda v Indii pocvičila v respektu. Mají tam jiné zvyky, jiné chování a kulturu, a to všechno je potřeba respektovat a nezapomínat na to. Kdybychom třeba později pracovaly tady a dělaly adopci na dálku, je dobré mít představu o realitaci takové věci i z druhé strany. Na praxi se budeme moci podívat, jak se vybírají děti, kdo je vybírá, prostě jak funguje adopce z jejich strany.

Hradí vám škola náklady, když jsou stáže v zahraničí povinné?

Klára: Částečně, ale ta částka je docela malá oproti celkovým nákladům.

Andrea: 30 % z jednoho balíku hradí škola a 70 % si platí student. Pojištění si také hradíme samy. Celkový rozpočet se pohybuje okolo 40–45 tisíc. Samotný život v Indii je hodně levný. Drahá je doprava tam. Snažily jsme se sehnat různé sponzory, kterým jsme za odměnu nabídly propagaci.

Zbude vám čas i na cestování po Indii?

Andrea: Plánujeme cestovat o víkendech. Tak porůznu, ze začátku na jihu Indie, na konci praxe by nám měl zbyť týden na cestu do Dillí, na Taj Mahal a další památky.

Klára: Chtěly bychom taky na sever do Dharamsaly, kde momentálně pobývá Dalajláma.

Andrea: Plánujeme fotit a snad i dělat videa, která bychom potom chtěly sestříhat. V průběhu praxe bychom také chtěly zveřejňovat reporty na našich stránkách: <http://bharata.blog.cz/>.

ptala se Denisa Gumbírová

Foto: wikipedia.org, archiv AB a KV

Andrea Blažková (vlevo) a Klára Večeřová

Pestrý univerzitní život v obrazech

PAF: STÍNY VE TMĚ

Desátý ročník Přehlídky animovaného filmu PAF opět dokázal, že festival dospěl a řadí se mezi nejprestižnější akce tohoto typu u nás. Slavnostní zahájení proběhlo ve čtvrtek 8. prosince 2011 v Kapli Božího Těla. Menší technické komplikace byly zapomenuty ve chvíli, kdy se stěna rozzářila a autoři projektu rozeznali prostor laserovými ukazovátky. Umělec Richard Loskot vytvořil projekční stěnu v atriu Konviktu. Proměnný světelný obraz vznikal pomocí pěti divadelních světel řízených počítačem.

Foto: Marek Otava

AKADEMICKÉ DNY: (ROZ)DÁVALA SE KREV I CENY REKTORA

Univerzita oslavila své 66. výročí darováním krve, divadelním představením, oceněním vědeckých prací studentů i akademiků a také plesem. Bezpříspěvkové dárcovství krve není cizí akademikům, ani studentům: v pondělí 20. února 2012 se na Transfuzní oddělení Fakultní nemocnice vydalo v čele s rektorem Miroslavem Mašlánem téměř padesát dárců. Devatenáct pedagogů a vědců UP, dvacítku studentů a šestnáct sportovců ocenil rektor UP při slavnostním aktu ve čtvrtek 23. února.

Foto: Marek Otava

NÁVRHY ZÁKONŮ O VŠ: PROTESTY A OKUPACE AULY FF

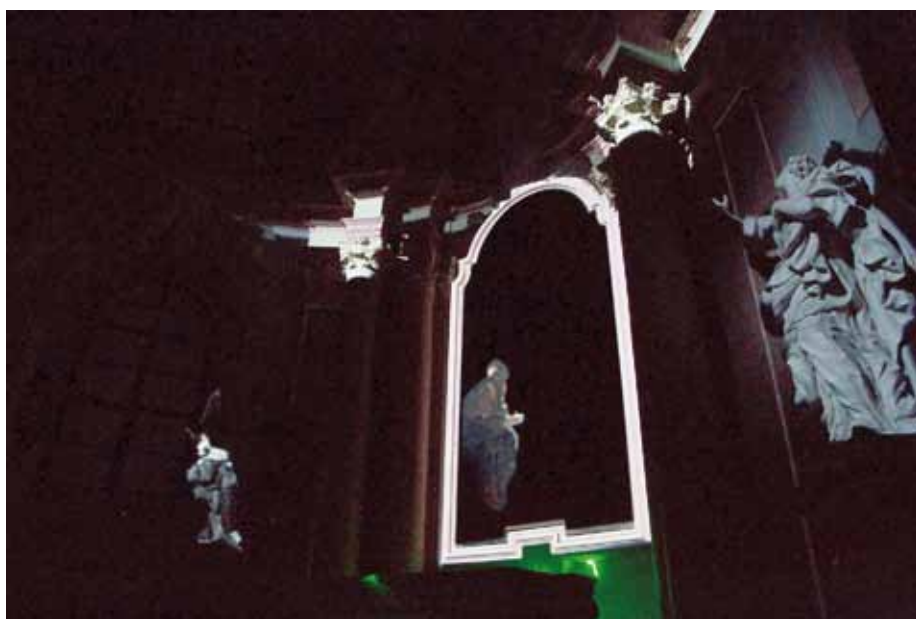
Nesouhlas s aktuálním zněním navržených zákonů vyjádřili 28. února 2012 také posluchači Univerzity Palackého. Protestovali nejen proti školnému, omezování právomocí akademických orgánů, možnému propojování škol s podnikatelskou sférou a politikou, ale i současnému financování veřejných vysokých škol. Rozhořčení nad stávající situací vysokých škol vyjádřil před davem studentů a pedagogů i emeritní rektor UP prof. Josef Jařab. Po noci strávené v aule FF UP se olomoučtí vysokoškoláci vydali posílit protesty do Prahy.

Foto: Marek Otava

PAF: RECYKLOVANÁ MÓDA

Během festivalu se mohli diváci ponořit do tmy také při koncertu kanadského hudebníka Tima Heckera, vůbec poprvé přijel do Česka francouzský muzikant Kangding Ray, vystoupila také audiovizuální ikona české elektronické hudby Flowx. Novinkou desátého ročníku byla exkluzivní kolekce oblečení a festivalových tašek PAF Fashion. Designové tašky byly vyrobeny díky recyklaci reklamních plachet z minulých let.

Foto: Marek Otava

AKADEMICKÉ DNY: SIMULÁTOR TĚHOTENSTVÍ A VALČÍK

Fakulta zdravotnických věd UP v rámci Akademických dnů připravila pro širokou veřejnost projekt Schola Ludus – Škola hrou. Olomoučané si mohli nechat změřit pánev, poslechnout si ozvy plodu či se vcítit do role seniora. Závěr týdne patřil zábavě: reprezentační ples UP se uskutečnil v Regionálním centru Olomouc, kde se o zábavu postaral TOP Band či zpěvák Martin Chodúr.

Foto: Jiří Doležel

UNIVERZITY: KOLBIŠTĚ POLITICKÝCH VLIVŮ?

Debaty o reformách českého vysokého učení zachytil přímý přenos Speciálu Martina Veselovského Českého rozhlasu Radiožurnál. Místa hostů a hlavních diskutujících přijali náměstek ministra školství Ivan Wilhelm, rektor MU v Brně Mikuláš Bek, děkan FF UP Jiří Lach a profesor Jan Zrzavý, biolog z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity. Za studenty vystupoval místopředseda Akademického senátu FF UP Tomáš Karger, jeden z organizátorů Olomoucké iniciativy Za svobodné vysoké školy.

Foto: Marek Otava

Škola hrou...

Při studiu japonštiny se naučíte dělat i origami

V novém seriálu vám budeme prostřednictvím Žurnálu+ představovat formou foto stránky zábavné aspekty studia některých oborů na Univerzitě Palackého. Jako první jsme se podívali na studium japonštiny na Filozofické fakultě a s ním související skládání rozličných motivů z papíru – origami. Snad nejznámější (a také nejjednodušší) je motiv jeřába, který má pro Japonce dokonce takový význam, že je součástí pomníku dětským obětem atomové bomby v Hirošimě.

Principem origami je přeměnit list papíru, případně něčeho podobného ve smysluplný objekt s pomocí překládání. Použití lepidla nebo jakékoliv stříhání čtvercového základu není pro origami žádoucí, i když moderní techniky povolují začínat skládání s nepravidelným tvarem či proříznutí nebo prostřihnutí při skládání.

Předpokládá se, že origami vzniklo přibližně v 9. století, když zprvu mělo své místo při náboženských obřadech a výzdobě šintoistických svatyní. Jako široce rozšířená zábava se začíná objevovat až v 17. století a jeho obliba výrazně stoupá následující dvě století, až do devatenáctého století, kdy byla tato forma zábavy obecně rozšířena a stala se uznávaným uměním.

Počet prvotních technik origami je relativně malý, ale díky kombinacím těchto základních postupů je možné papír poskládat do rozličných tvarů. Nejznámější origami skládačkou je papírový jeřáb.

připravila Michaela Škavová
foto: Jaromír Krátký

Pro vytvoření jeřába si vezmeme papír čtvercového formátu.

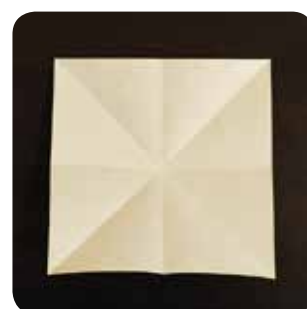
Přiložíme k sobě protilehlé rohy a diagonálně přeložíme.

Papír narovnáme a postup zopakujeme tak, aby nám ze skladů vznikl kříž.

Přeložíme po délce na polovinu a rozložíme. Postup opakujeme po šířce.

Ze skladů nám vznikla pomyslná hvězda.

Papír přeložíme diagonálně.

Pravý roh pomocí skládů ohneme dovnitř. Opakujeme i s levým rohem.

Vznikne nám kosočtverec.

Přehneme okraje skládanky směrem ke střední ose.

Vzniklý trojúhelník nahoře ohneme směrem dozadu.

Skládanku opět narovnáme. Vezmeme spodní roh a přetáhneme jej nahoru.

Přeložíme do požadovaného tvaru.

Postup opakujeme i na zadní straně.

Spodní hrany přehneme směrem ke střední ose.

Postup opakujeme i na zadní straně.

Pravou nohu skládanky ohneme dovnitř směrem nahoru.

Opakujeme i s levou. Na jedné straně ohneme špičku dolů a vytvoříme zobáček.

Vrchní rohy skládanky rozevřeme směrem od sebe a roztáhneme jeřábovi křídla.

Na pár slov s... *Jiřím Herinkem*

Jiří Herinek je absolventem Podnikatelské fakulty při Slezské univerzitě v Karviné. Po studiích několik let podnikal a působil jako vedoucí olomoucké pobočky agentury CzechInvest. Od roku 2008 je ředitelem Vědeckotechnického parku Univerzity Palackého. Ve své práci se specializuje na podnikatelské záměry, marketing, management a projektový servis.

Oblíbený spisovatel?

Dan Brown a Philip Kotler.

Oblíbené jídlo a pití?

Staré víno a plesnivě sýry.

Červené nebo bílé víno?

To je jedno. Hlavně ne krabicové.

Státník, jehož si vážíte?

Mahátma Gándhí.

Věříte v Boha?

Ne, ale někdy by se to šiklo.

Největší neduh českého národa?

Češi nejsou hrdí na to, že jsme Češi. A taky ona „česká vynalézavost“ v záporné podobě – hledáme, jak se vyhnout práci nebo splnění úkolu.

Nejlepší vlastnost Čechů?

„Česká vynalézavost“ v kladné podobě – vyřešíme problém i tam, kde zklame manuál k použití.

Jste euroskeptik nebo eurooptimista?

Spíš eurooptimista. Už jenom ty neexistující hranice jsou báječné.

Školné ano či ne?

Školné ano.

Oblíbený koníček?

Chození po horách, i když s přibývajícím věkem se snižuje nadmořská výška zdolávaných kopců.

Země, v níž byste si kromě Česka dokázal představit život?

Thajsko nebo Tanzánie na Zanzibaru. Úžasná místa k životu.

Oblíbená kniha v dětství?

E. T. Seton – Dva divoši.

Čím jste chtěl být v patnácti letech?

Obchodníkem, a svým způsobem se mi to splnilo.

Přímá nebo nepřímá volba prezidenta?

Přímá volba – bude více billboardů.

Je slivovice lék?

Samozřejmě, a jeden z nejlepších.

Oblíbený skladatel?

Steve Hogarth.

Máte profil na Facebooku?

Mám, ale jenom kvůli Facebook pages, které používáme v práci.

Jsou lepšími kuchaři ženy nebo muži?

V drahých restauracích, kam tedy bohužel moc nechodím, muži (nebo znáte nějakou šéfkuchařku s michelinskou hvězdou?), v rodině, kde jím o hodně častěji, musím uznat, že ženy.

Oblíbený režisér?

Bohdan Sláma.

Největší/nejsilnější zážitek v posledním roce?

Loňské Vánoce s rodinou.

Revoluce nebo evoluce?

Spíš v poklidu, po hanácku.

Byl jste na vojně?

Ne, jinak bych nemohl odpovídat na tuto anketu, protože bych byl zastřelený.

Jaké noviny čtete?

Hospodářské noviny nebo Mladou Frontu.

Jakou květinu byste dal nejlepší přítelkyni?

Růži.

Co jsou tři největší klady a tři největší zápory dnešních studentů?

Studenti mají klady a zápory? Myslím, že jsou pořád stejní, jako jsme bývali my (a my jsme rozhodně žádné zápory neměli).

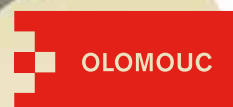
připravil Ondřej Martínek
foto: archiv J. Herinka

VOLKSWAGEN OLOMOUCKÝ 1/2Maraton & 10 km

23. června 2012

Připravte se na největší
běžeckou akci na Moravě.
Pro jednotlivce, týmy i rodiny.

www.runczech.com/olomouc

RUNCZECH.COM
BĚŽECKÝ SERIÁL

Závod je součástí nového běžeckého seriálu RunCzech.com

Oficiální partneři

Hlavní mediální partneři

DNES

Mediální partneři

behej.com

railreklam

Patroni

★ **academia film olomouc**
47. mezinárodní festival
populárně-vědeckých filmů
47th international festival
of science documentary films
www.afo.cz

UTOPIE & DYSTOPIE

AFO

★
 3761 př.n.l.
 bůh vytváří utopickou
 zahradu pro dvě
 lidské bytosti, ale
 zároveň činí svoji
 první chybu a přidává
 zlovolného hada

★
 4. století př.n.l.
 Platon předkládá
 utopickou vizi státu

★
 4. století př.n.l.
 Platon je prodán
 do otroctví

★
 25-29.
 Ježíš údajně hlásá
 utopickou budoucnost
 pro ty, co v něj věří

★
 33.
 Ježíš popraven

★
 622
 Mohamed hlásá krásnou
 a věčnou budoucnost
 pro své stoupence

★
 11.-15. století
 stoupenci obou
 krásných budoucností
 se nemohou
 shodnout, či utopie
 je pravdivější
 a krásnější

★
 1516
 sir Thomas More
 poprvé používá slovo
 „utopia“

★
 1533
 sir Thomas More
 popraven

★
 1867-1883
 K. Marx se inspiroval
 Hegelem snaží
 vytvořit praktickou
 cestu k utopii

★
 začátek 20. století
 „degenerativní“ pojetí
 dějin se rozpadá:
 „Od teď už bude jen
 lépe!“

★
 1992
 Francis Fukuyama píše
 Konec dějin a poslední
 člověk

★
 1995
 antropologové z 1980
 zachycují náhle
 zmizelý národ

★
 2000
 antropologové z roku
 stoupenci utopie
 civilizace a lidstvo
 znovu objeví

★
 2005
 film „The Road“ -
 člověk v apokalyptu
 v postapokalyptu stává
 zločincem, nesartelovým

★
 2115
 pozemšťané masivně
 expandují na planety
 podobné Zemi

★
 2161
 založena Spojená
 federace planet

3760 př.n.l.
 Adam s Evou
 jsou v ráji
 a rozvíjí
 „dystopická“
 budoucnost pro
 lidstvo

★
 700 př.n.l.
 Hesiodos představuje
 „zlatý věk“
 a dystopické pojetí
 dějin - „dobře už
 bylo“

★
 24-29.
 Ježíš předkládá
 představu věčného
 utrpení pro všechny,
 kdo nevěří, že
 je bůh

★
 622
 Mohamed představuje
 dystopickou
 budoucnost hrůzy
 pro nevěřící

★
 5.-19. století
 „degenerativní“
 střežovské
 náboženské pojetí
 dějin převládá
 „na je to čím dál
 tím horší“

★
 11.-15. století
 stoupenci třech
 předních náboženství
 se nemohou
 shodnout, či utopie
 je pravdivější
 a krásnější

★
 1867
 K. Marx naplňuje
 Millova slova
 a místo utopie
 vytváří nevyhnutelně
 osklivou dystopii

★
 1868
 John Stuart Mill
 zavádí termín
 dystopie a tvrdí,
 že ti, kteří usilují
 o příliš dobré,
 dospívají k příliš
 špatnému

★
 1949-1984
 Velký bratr nás
 sleduje?

★
 1968
 P. K. Dick - Zdá se
 androidům o něčem?

★
 1987
 v dystopickém
 Detroitu se
 policista vrací jako
 kyborg-spasitel

★
 1996
 Samuel P. Huntington
 píše Střední
 civilizace

★
 1997
 Je Zapeřen skynet
 a nastává nadvláda
 robotů na Zemi

★
 2000
 Robert Freitas
 přichází se scénářem
 „Ecophagy“
 sežrání/spolžebování
 ekosystému

★
 2002
 končí jeden vesmírný
 výlet v maskách
 Islandců

★
 2095
 sebereplikace
 nanorobotů vymykají
 kontrole a vytvářejí
 ze Země „šedý sliz“

★
 2180
 katastrof 1999 RQ36
 ničí Zemi

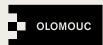
★
 2700
 WALL-E sbírá
 poslední artefakty
 lidské civilizace

generální partner
RWE
 The energy to lead

hlavní pořadatel

festival podpořili

 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
 MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

 NÁRODNÍ FOND KARLA JAROMÍRA

hlavní mediální partneři

RESPEKT

 Design © Redesign 2022